БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 81 (4973)
Пятница
апрелиин 19
1946 он

Сэн 20 мүнгэн.

Улан-Удэ станциин түмэршэ дархан Александр Семенович Смирнов халаан соогоо 20 нормо дүүргэбэ.

Энэ патриодой дүй дүршэлые хаа-хаанагүй тараажа, предприяти бүхэндэ, колхоз, совхоз, МТС бүхэндэ өөһэдынгөө Смирновуудтай байхын тула тэмсэхэ ёһотойбди.

Түмэршэ дархан Александр Смирновой алдарта жэшээ

...дэр баяртай мэдээсэл абтаа. Ма... эндэхи түмэршэ дархан Александр ...вич Смирнов Сталинска табанж... ...тада жагсажа, ажалай рекорд түй... Улан-Удэ станциин вагон-заһаба... ...и пунктын энэ дархан балташа нү... ...улинтай хамта хүдэлмэриин 8 часай соо 20 хүнэй хэхэ ажалые һайн ...уайгаар бүтээһэн байна. Гурбан ...дэрэ хүдэлхэ зуураа иимэ юумые ...бэ: 5—8 сантиметрын хэмжээгэй ...гайкануудые хэһэн, зургаан эр... ...19 болванүудые, домкрадай хоёр ...ые, гурбан үрэбтэрые хэһэн, 4 ...удалые һунаажа дабтаһан, дэгэйн ...толгойнуудые заһаһан, хоёр дэгээ ...жа шудхаһан, хоер дэгээ мултал...һан, гурбан буксова альганууные электро-гагнуури хэһэн байна. ...э Александр Смирнов ажалай оугээ 1975 процент дүүргэжэ, 8 сат соо ...тэриг 83 мүнгэ олобо.

...э ехэ рекорд туйлаһан Александр ...в манай эндэ түрэһэн, түмэрзамай... ...уг гарбалтай хүн. Александр Смир... 19 наһатайһаан ажал хэжэ эхилээд, ...нска табанжэлнүүдэй доболгодо ...эйгээр оролсоо һэн. Залуу сэтгэлтэй ...шье һаа, урин дарүү, ходо шэнэ ...е бэдэржэ, шэнэ юумэ туйлаха гэ... ...доложо байдаг хүн. Тиимэһээ нүхэр ...вой гаргаһан нэгэнтэ бэшэ үүсхэл ...ой хүдэлмэришэдөөр һайшаагдажа ...ынь ойлгостой. Александр Смирнов ...иимэ хүдэлмэришэд тухай нүхэр ...н тон ехэ сэгнэлтэ үгэһэн байна. ...Сталин иигэжэ хэлээ һэн: «Эдэ... ...лаа хүдэлмэридөө нарин пятта ...ябадалай ульгэр жэшээ үгэдэг, хү... ...рилжэ байхадаа үрдэһэ сагые ...унэ... ...тооложо шададаг ба сагые гансахан ...ар бэшэ, харин секундаар тоолоҗо ...н культурна ба техническэ бэ... ...тай хүнүүд гээшэ». Нүхэр Смирнов ...деноло ажаллажа байхадаа өөрын... ...эргые оёортонь хүртэр шудалһан ба ...техникэһээ шабхажа абаха юумые ...хэрэглэдэг хүн гэжэ хэлэхэ ёһо...н.

...нүхэрэй эрхим жэшээ ойлгохын бэ... ...ой амжалтые хүсэд сэгнэхын тула ...газетын мүнөөдэрэй номерто түн... ...гдаһан тэрэ нүхэр тухай бэшэгые ...таайгаар уншагты. Тэрэниие үн... ...байхадаа, Александр Смирнов гээ... ...ажалай рекорд гэнтэ туйлаагүй юм ...тэрэнэй рекорд хадаа үниинэй. ...дахи Сталинска табанжэлэй үүдэн... ...бэлэхэгдэжэ эхилээ юм байна гэжэ ...р ойлгохот. Тиин Смирновто мэргэ... ...й һургуулитай хүнүүд иимэ рекорд... ...бэлэхэжэ үгөөгүй. харин Смирнов ...өөрынгөө нүхэр Степан Дулинтай ...тухеэрэһэн байха юм. Апрелиин 7-... ...нүүдань хүдэлжэ байһан хоёр дар... ...амаралтада гараха зэргэтэй бай... ...Тиихэдэ тэдэнэй хоёр хөөргэ үлүү ...Александр Семенович партийна ...низацидаа ошожо, гурбан хөөргэ дээ... ...хүдэлмэрилхэм гэжэ дурадхал оруулха... ...ехэ халуунаар дэмжэһэн юм. Алексан... ...Смирнов урда үдэрынь үтлөө хэхэ юумэеэ ...тухеэрээд, эршэтэ ажалдаа ороһон ...Тиин тэрэ үдэр хөөргэ ходо ха... ...хүдэлмэриин соло суурхажа байгаа. ...дэрынь түмэршэ дарханай туйлалта ...түмэрзамайхидай дунда дуулдаба.

...сандр Смирновой ба тэрэнэй нүхэ... ...ажал хадаа техникые шудалһан ба ...арадай ажахые һэргээн бодхоохо ...шадань хүгжөөхэ, советскэ гүрэнэй ...шадалые бүхэжүүлхэ гэһэн ста... ...дура зоригоор дүүрэн советскэ ...үү хүнүүд хэды шэнэн ехэ аша ...гаргажа шадаха байһыень харуул...

...дэхи Сталинска табанжэлэй түсэб ...ажалай бүтээсые ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ улам дээшэлүүлхэ ябадалые хараална. Нүхэр Смирновой амжалта хадаа үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха, орон доторoo алдаршаха замые өөрынгөө хэдэн олон нүхэдтэ заажа үгэнэ.

Түмэрзамайхидай иигэжэ эршэтэй габьятайтаар ажаллаха ябадал манай республикын ажаүйлэдбэриие өөдэнь үргэхэ, манай эндэхи ссёл культурые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ бага бэшэ үүргэ дүүргэһэн ба мүн саашадаашье дүүргэхэ байһаниинь мэдээжэ. Манай эндэхи түмэрзамайхидай дундаһаа алдартай солотой хүнүүд энээнһээ урдашье ургажа гараһан бэлэй. Алдарта машинист Асеевые абаад үзэгты. Мүн СССР-эй Верховно Советэй депутат болоожо һунгаһан эрхим машинист Иван Никифорович Кочуровыешье мартанагүйбди Сталинска табанжэлнүүдэй үедэ ба мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайчалай үедэ эрэлхэг габьяа харуулжа, орден ба медальнуудаар шагнагдаһан олон нүхэдөө баһал һанаад үзэе.

Мүнөө энхэ амгалан байгуулалтын саг ерэжэ, манай агуухэ орон хүгжэлтын замаар урагшаа ябажа, бүхы советскэ арад агуухэ хүдэлмэринүүдэй Сталинска түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө героическа тэмсэлдэ ороод байхадань, ажалай шэнэ геройнууд олошоржо байна. Хэн мэдэхэб, мүнөөдэр магтаалта Смирновой рекордые ямар нэгэн колхозой түмэршэ дархан гү, али ямар нэгэн токарь гү, али тракторист ахижа магадгүй! Юуб гэхэдэ, мүнөө дүрбэдэхи табанжэлэй тэмсэл эхилээд байхада социалистическа мүрысөөн улам үргэнөөр хаа-хаанагүй дэлгэржэ байна. Тиин социалистическа мүрысөөн алдарта хүнүүдые арадай дундаһаа дэбжүүлжэ гаргадаг, ажалай түсэбые үлүүлжэ үгэдэг гээшэ. «Дүүргэлтэ хадаа мүнөө ниматэй биднэһээ өөһэдһөөмнай, манайда бии байһан баян арга-нүхэсэлнүүдые хэрэглэхэ тухай манай шадабари ба манай дура хэшээлһээ дуллыдаха байна» гэж нүхэр Сталинай нэгэнтэ бэшэ заһаниие мартажа болохогүй.

Эгээл иимэһээ Александр Смирновой шэнги эрхим новаторнуудай дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Тэрэнэй дүй дүршэлөөр Улан-Удын депогой хэдэн олон хүнүүд хүдэлмэрилжэ, хэдэн олон залуу, һая ажалайнгаа зам нээжэ байһан хүнүүд һуража байна. Жэшээнь абаад үзэхэдэ, түмэршэ дархан Лымарь вагон хабсаргагша Медведьев ба олон хүнүүд. Бэе бэеынгээ дүй дүршэлые халан абалсажа, бэе бэедээ туһа хүргэхэ ябадал түмэрзамай тэрэ предприятиин амжалтые үсхэжэ үгэнэ.

Нүхэр Александр Смирновой үүсхэлые вагон заһабарилгын пунктын хүтэлбэрилэгшэд, партийна организаци, мүн партиин Түмэрзамай райком халуунаар дэмжэбэ. Иимэшүү һайн үүсхэлые саг дээрэнь дэмжэжэ, предприяти бүхэндэ, колхоз бүхэндэ, совхоз, МТС бүхэндэ өөһэдынгөө Смирновуудтай байбал, манай ажал улам урагшатай һайн ябаха гээшэ.

Нүхэр Сталин иигэжэ заадаг байна: «Зарим нэгэниинь муугаар, нүгөөдүүлынь һайнаар, бэшэниинь үшөө һайнаар хүдэлдэг байна,—тиихэдэ **эрхимээр хүдэлэгшэдые хүсэжэ, ниитын дэбжэлтые туйла»**.

Тодорхойлон хэлэхэдэ түмэршэ дархан Смирнов туйлай һайнаар ажаллажа байна гээшэ. Бидэнэр энэ патриодтой зэргэшэхэ ёһотойбди.

Нүхэдүүд, Александр Смирновой дүй дүршэлые халан абажа, дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлдэ тодотомо һайн амжалтануудые туйлая!

...Р-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин Венгриин Премьер-Министр ...Надь Ференцын хүндэлэлдэ обед хэбэ

Апрелиин 16-да СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ И. В. ... Венгриин Премьер-Министр г-н Надь Ференцын хүндэлэлдэ Кремль соо ...бэ.

Обед дээрэ Венгриин Премьер-Министр Надь Ференцһээ гадна Венгриин ...-Министрын Орлогшо г-н А. Сакашич, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр ... Дьендеши, Зам Харилсаанай ба Хэлхээ-Холбооной Министр Э. Герэ, ...хи Венгриин Элшэн Түлөөлэгшэ г-н Секфью Дьюла ба Москвадахи ...кэ Миссиин члэнүүд байлсаба.

Обед дээрэ советскэ талаһаа В. М Молотов, А И. Микоян, ...Жданов, Л П. Берия, Г. М. Маленков, Н. А Булганин, Н. В. Ковалев, ...Меркулов, В. Г. Деканозов, Советскэ Союзай Маршал А. М. Василевский, Венгридэхи СССР-эй Элшэн түлөөлэгшэ Г. М. Пушкин, В. А. Сергеев, ...полковник Ф. Ф. Кузнецов ба СССР-эй МИД-гэй харюусалгата хүдэл...гэд байлсаба.

Обед ээ найрамдалай оршон байдалда үнгэрбэ.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Зүүн-Сибириин түмэрхэргын Галуута Нуурай отделениин түмэрзамайхидые БМАССР-эй Верховно Советэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

1945—1946 онуудай үбэлэй үедэ ашаа шэрэлгын түсэбые амжалтатай дүүргэһэнэй түлөө БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

1. **Биликтуев** Данзан Чайдуровичые—Джида станциин ахалагша стрелочник.
2. **Буланов** Петр Афанасьевичые—Галуута-нуурай кондукторска резервын начальник.
3. **Вишнезская** Дарья Ивановнае—хэлхеэ-холбооной 7 дистанциин инженер.
4. **Грабарь** Фока Иосифовичые—Галуута Нуурай станциин түлишын складай начальник.
5. **Дорошенко** Надежда Дмитриевнае—замай 16 дистанциин заһабарилгын хүдэлмэришэн.
6. **Дансурунова** Убаша Жамсаевнае—замай 16 дистанциин зам харагша.
7. **Зорин** Александр Семеновичые—хүдэлөөнэй 5 таһагай поездын диспетчер.
8. **Красильникоз** Михаил Дмитриевичые—хүдэлөөнэй 5 таһагай начальник.
9. **Ломакин** Михаил Никифоровичые—хүдэлөөнэй 5-дахи таһагай начальнигай орлогшо.
10. **Москвитина** Ольга Иннокентьевнае—Селендума станциин дежурна.
11. **Росляков** Федор Николаевичые—5 отделениин паровозно ажалай модошо дархан.
12. **Старушкевич** Павел Петровичые—отделениин начальнигые кадрнуудай талаар туһалагша.
13. **Строков** Николай Александровичые—Галуута-нуурай электростанциин механик.
14. **Прудников** Константин Ивановичые—Галуута-Нуурай депогой инструктор машинист.
15. **Чуясов** Иван Повичые—Селендума станциин начальник.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. ЧУВЬЮРОВ.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Советүүдэй Байшан.
1946 оной апрелиин 13.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Залуу харагшадай гүрэнэй театрын артистнууд ба хүдэлмэрилэгшэдые БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Республика дотор театральна искусствые хүгжөөхэ талаар амжалтатай хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

1. **Бахтиарова** Анна Михайловнае—артистка.
2. **Ванц** Александр Григорьевичые—подделочнэ цехые даагша.
3. **Ветлужский** Феофан Тимофеевичые—театрын директор.
4. **Вилярский** Петр Иннокентьевичые—артист.
5. **Елецкая** Зоя Александровнае—артистка.
6. **Каверин** Леонид Павловичые—БМАССР-эй габьяата артист.
7. **Ковальчук** Дарья Кононовнае—артистка.
8. **Песезалева** Елизавета Георгиевнае—БМАССР-эй габьяата артистка.
9. **Розанов** Павел Николаевичые—театрын уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ.
10. **Сергеэва** Анна Ивановнае—костюмернэ цехые даагша.
11. **Собольский** Николай Ксенофонтовичые—режиссер артист.
12. **Старикова** Зинаида Константиновнае—сценын машинист.
13. **Трошин** Виктор Федоровичые—театрын директорэй орлогшо.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. ЧУВЬЮРОВ.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Советүүдэй Байшан.
1946 оной апрелиин 13.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар нүхэр Гладких С. Д. гэгшые шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Советэй һунгуулиин кампаниин үедэ Бурят-Монголой хойто аймагуудые шухала материалнуудаар хангаха талаар авиаотрядай хүдэлмэриие жэшээтэ ба таһалгарягүйгөөр эмхидхэһэнэй түлөө БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** нүхэр **Гладких** Сергей Дмитриевичые шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. ЧУВЬЮРОВ.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Советүүдэй Байшан.
1946 оной апрелиин 13.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар нүхэр Базарова Д. Д. ба Гуржапова Д. Г. гэгшэдые шагнаха тухай

Сэлэнгын аймагай «Красная Селенга» гэжэ газетын редакциин типографида олон жэлэй турша соо ба жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө, БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

1. **Базарова** Дыжит Доржиевнае—редакциин сотрудник.
2. **Гуржапова** Дулмажап Гуржаповнае—типографиие даагша.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. ЧУВЬЮРОВ.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Советүүдэй Байшан.
1946 оной апрелиин 15.

Тарилга үглөө мүнөөгүй эхилхэнь!

Тарилгын урда тээхи хүдэлмэриие үргэн фронтоор ябуулая!

Түүбэрилэн элдүүрилгэдэ гаража байна

КАБАНСК. **(Телефоноор абтаба).** Эндэхи колхозуудай тарилгын газарай хүрьһэн һүүлэй үдэрнүүдтэ яһала гэдэжэ байна. Апрелиин 14-эй үдэр түрүүшын колхозууд полидоо гаража, тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилтые түүбэрилэн эхилбэд. Энэ үдэр Творогоовско сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоз полидоо 12 борнойшодые гаргаһан байгаа. Эдэнэр үдэрэй игаабариие хэрэглэн, 9 гектар борнойлоо һэн. Удаадахи үдэрынь 15 гектар парта борной хэгдээ. Мүнөө түс колхозой поли дээрэ 15 борнойшод хүдэлмэрилжэ байна.

«Победа» колхоз апрелиин 15-да 10 борнойшодые тарилгын урда тээхи элдүүрилгэдэ гаргаа. Тэрэшэлэн эдэ үдэрнүүдтэ аймагай 10 гаран колхоз газарай хүрьһэндэ шэлиг нойто бориҗа эхилбэ.

Мүн түрүү колхозууд тарилгын газарые һайрамаар үһалжа байна. Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд 20—35 гектар газарые һайрамаар үһалаа. Мүн XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо хэдэн гектар үһалагдаһан байна.

А. КАПУСТИН.

Колхозой түмэршэ дархан

Идам Гыпылович Ангаев 44 жэл соо түмэршэ дарханаар хүдэлмэрилнэ. Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ Идам Гыпылович Ангаев кузницаһаа бэшэ юушье мэдэхэгүй харанхы мунхаг байдаг һэн. Тэрэ үедэ хүдэлмэриидэнь саг үргэлжэ бэрхэшээлнүүд тохёолдолог байһан юм. Нэгэнтэ бэшэ Идам Гыпылович зобохо тулихые үзэһэн байгаа.

Имагтал агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин аша үрөөр нүхэр Ангаев жаргалта байдалда ороо һэн. Тиин. Түнхэнэй аймагта түрүүшын колхозой эмхидхэгдэхэдэнь Идам Гыпылович тэрэнэй члэн болоҗо оробо. Тэрэнһээ хойшо нүхэр Ангаев «Путь Ленина» колхоздо түмэршэ дарханаар хүдэлмэрилжэ байнхай.

Колхозой хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые саг соонь, эрхим шанартай зэр заһабарилхатаяа хамта, нүхэр Ангаев өөрынгөө мэргэжэлдэ хэдэн хүнүүдые һургаһан байха юм. 1945 онһоо хойшо Идам Гыпылович 16 наһатай Бальжинима Ганжелов гэгшые түмэршэ дарханай мэргэжэлдэ һургажа байха юм. Мүнөө энэ хүбүүн уран дархан болоҗо байна.

Идам Ангаев гансал өөрынгөө колхозой машина зэмсэгүүдые заһабарилхаһаа гадна, мүн хүршэ байһан колхозуудтаа горьтойхон туһа хүргэдэг байха юм. Уран мэргэжэлтэй түмэршэ дархан Идам Гыпыловичые хүн бүхэн хүндэлдэг болонхой.

Энэ жэлэй хабарай тарилгые угтуулан Идам дархан 30 плуг, 5 сеялкэ, 9 борной заһабарилһан ба 50 модон борной шэнээр хэһэн байха юм. Хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые туршаан абаһан гүрэнэй комисси бэлэн болоһон машинануудтань һайн сэгнэлтэ үгэһэн байгаа.

1945 ондо нүхэр Ангаев 582 ажалтай үдэр олоһон байна. Мүнөө жэлдэ бүри олон ажалта үдэр олохын түлөө тэмсэхэб гэжэ Идам Гыпылович омогтойгоор хөөрэдэг юм.

М. ХОНДОРОНОВ.

Богони болзор соо дүүргэхын түлөө

Хабарай полевой хүдэлмэриие хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаһан Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозниигууд хабарай тарилгые агротехническэ үндэр дээдэ хэмжээдэ богони болзор соо дүүргэхэ уялга абаад, полидоо эмхитэйгээр гараһан байна. Таряанажалайнь бүхы звенонууд дуршэлтэй колхозниигуудаар хүсэлдүүлэгдэһэн байха юм. Тарилгада ябаха хүдөө ажалай машина зэмсэгүүд һайнаар бэлэдхэгдэһэн байгаа. Мүн хүдэлмэришэ морид амаруулагдажа хүсэ шадалтай болгогдоо һэн.

Г. САБЖАЕВ.

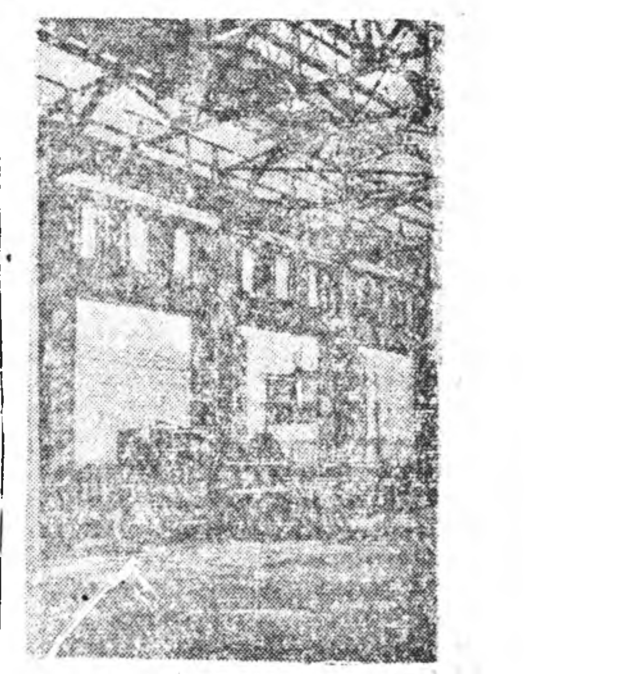

Днепропетровскэй автозаводой барилга дээрэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шасси хэдэг цехын барилгын хүдэлмэринүүдэй нэгэ участок.

Я. Табаровскиин фото (ТАСС-эй фотохроника).

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

Малажал дээрэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй 1946 оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүд тухай

Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол малажал дээрэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй 1946 оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүдые хаража үзөөд, бодо бэлэн шагта малые бүрин бүтэн баалгаха талаар Кяхтын, Курумканай, Хэжэнгын аймагууд һайн жэшээнүүдые харуулһан байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Тиин, БМАССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй дамжуулгын Улаан тугые Хориин аймагһаа абажа, **КЯХТЫН АЙМАГТА** (аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **МИРОНОВ**, ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр **ШАГДЫРОВ**, АЗО-е даагша нүхэр **КУДРЯШЕВ**, ахалагша зоотехнигынь нүхэр **СТАРКОВ**) барюулха гэжэ тогтообо.

Тэрэшэлэн дамжуулгын Улаан туг абаха нэгэдэхи кандидатта—**КУРУМКАНАЙ АЙМАГ** (аймгүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр **ГАРМАЕВ**, ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр **САНЖИМИТЫПОВ**, АЗО-е даагша нүхэр **БУДАЕВ**, ахалагша зоотехнигынь нүхэр **КАРПУХАЕВ**), хоёрдохи кандидатта—**ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ** (аймгүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр **БУДАЖАБЭ**, ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр **РОЧОЕВ**, АЗО-е даагша нүхэр **НАМДАКОВ**, ахалагша зоотехнигынь нүхэр **БАШИНОВ**) батаалагдаба.

Ставропольщинын полинууд дээрэхи олониитын тарилга

Ставропольско хизаарай полинууд дээгүүр олониитын тарилга дэлгэрбэ. Ново-Александровско районой 30 колхозууд эртын колосто культурануудай тарилга дүүргэбэ. Партиин крайкомой ба крайисполкомой дамжуулгын улаан туг түс районд барюулагдаа. Колхозниигууд, совхозууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэришэд хадаа Сталинска табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ халуун зоригтойгоор хүдэлмэрилнэд. Табанжэлэй эсэс болтор хизаар соохи бүхы хүдөө-ажахын культурануудай тарилгын талмай 700 мянган гектараар ехэ болохо. Энэ оной хабар хизаар соо эртын культура нёдондо жэлэйхитэ орходоо 87 мянган гектараар ехэ болохо юм.

Эртын тарилгын ороһо һайнаар ургана

Ростовско областиин урда районуудай полинуудта эртын тарилгын культуранууд һайнаар гаража эхилбэ. Целинскэ райондо эртын колосто культурануудые тарилгын түсэбые хүдөө-ажахын артельнүүдэй хахадань дүүргээ. Майн 1-эй нэрэмжэтэ, «Красный юг» ба бусад колхозууд тарилгаяа 5 хүдэлмэриин үдэртэ үнгэрөө. Майн 1-нэй нэрэмжэтэ колхозой СССР-эй Верховно Советэй депутат Ольга Алексеевагай звено 40 гектар өөрынгөө участогые нэгэ үдэр соо тарижа дүүргээ. Олон колхозууд колосто культурануудые түсэбһөө гадуур тарижа үргэлжэлһөөр.

Илалтын үдэртэ табан мянгадахи—трактор

Сталинградска тракторна завод үшөө хүсэдөөр һэргээн бодхоогдоогүй, тиигэбэшье оронлоо табан мянга шахуу трактор үгөө. Мүнөө цехүүдтэнь майн 9—илалтын үдэр болтор табан мянгадахи трактор гаргахын түлөө мүрысөөн дэлгэрөө.

20 НОРМО ХАЙШАН ГЭЖЭ ДҮҮРГЭЭБ

Манай Бурят-Монголой хүйтэн шэрүүн агаарай байдалда хатуужаһан Сибириин ёһото хүбүүн А. С. Смирнов гэгшэ эгээл 19 наһатайдаа ажал-хүдэлмэри хэжэ эхилһэн юм. 1938 онһоо захалжа Улан-Удын деподо түмэрэй дархашуудай цехтэ балташан боложо хүдэлмэрилөө һэн. Тэрэ сагһаа хойшо эгээл 8 жэл үнгэрөө.

Энэ үе соо нүхэр Смирновой хэһэн бүтээһэн ажалые бүгэдыень харуулха болоо һаа нилээд ехээр бэшэхэ хэрэгтэй байна. Тиимэ тулада, тэрээнэй ажал хүдэлмэриин зарим тэдые тэмдэглэхэ шухала болоно. Депогой хүдэлмэришэдэй нэгэн болон ерэхэһөө хойшо бүгэдынь дунда өөрынгөө оролдолго, шадабари ба хүхюу зоригтой нүхэр байһанаа харуулжа эхилһэн байгаа.

—Нүхэр Смирнов минии һанахада нэгэл залуу хүбүүн ябадаг юм һэн. Теэд, тэрэ үе 8 жэлэй саада тээ болоно. Хүдэлмэришэдэй хэлсэдэгээршье, минии адаглалгааршье Смирнов хадаа эхэл урин даруу зантай хүбүүн байһан юм. Мүнөө тэрэ хадаа залуу үеынгөө аһари заншалые алдаагүй урданайнгаа шэнгеэр, лэ даруу заншалтай, ойлгомжотой ба үе нүхэдэйнгөө, хүдэлмэришэдэй дунда али бүхы талаараа хүндэтэй болоһон нүхэр юм,—гэжэ энэ депо дээрэ 23 жэл хүдэлмэрилһэн депогой парторганизациин секретарь нүхэр Александр Васильевич Ситкин хөөрэнэ.

Энхэ амгалан сагай зол жаргалта үдэрнүүд соо социалистическэ ажабайдалые түхеэрэлсэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, өөрынгөө коллективэй дунда алдаршаһан нүхэр Смирновой габьяата ажалые тэмдэглэхэ зуураа, тэрээнэй шадабари дүршэл тухайда хэдэхэн үгэнүүдые бэшэхэ хэрэгтэй болоно. Улан-Удын депо дээрэ олон станоктоной хүдэлөөн дэлгэрээ һэн. Нүхэр Смирнов станок дээрэ хүдэлдэггүй байгаа. Тингээшье һаа, түмэрэй дархашуулай цехын хөөргэ хяһа дээрэ хоёр хүнэй орондо хүдэлмэрилхэ хүдэлөөе үүсхэһэн байна. Теэд, депогой хүдэлмэрилэгшэд илангаяа түмэрэй дархашууд нүхэр Смирновой зориг ба шадабарида найдаһаншье һаа, тэрээнэй хоёр хүнэй орондо хүдэлмэрилжэ даалгагдаһан нормоёо дүүргэхэ ябадалдань этигэдэггүй заншал бага зэргэ гаргадаг байһан юм.

Нүхэр Смирнов түрүүшын хэдэн үдэрэй турша соо үдэр бүриингөө даалгабарине 150—170 процент дүүргэдэг байгаа һэн. 1938 ондо майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, үдэр бүриингөө даалгабарине 200 процент дүүргэжэ стахановецуудай зэргэдэ ороһон байна. Энэ үдэрһөө эхилэн суута түмэрэй дархан нүхэр Смирновой ажал хүдэлмэри депогой коллективэй дунда алдаршан дэлгэрһэн бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ станциин вагон заһабарилгын пунктын түмэршэ дархан Александр Семенович **Смирнов** (зүүн гарһаа) ба тэрэнэй туһалагша **С. Дудин** хүдэлмэрилжэ байна.

И. Красавцевай фото.

—1938 он хадаа минии ажалай шадабарине дээшэлүүлжэ эхилһэн жэл юм. Балташан ябаһанаа бэеэ дааажа өөрөө түмэрэй дархан болохын түлөө оролдохо ябадал хэсүү орёо шэнгеэр тэрэ үедэ һанагдадаг байһан юм. Теэд, түрүүшын жэл соо энэ мэргэжэлые эрхим шадабаритай мастернуудай хажууда хүдэлмэрилжэ һуралсан абаа һэм. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гансахан лэ өөрын зориг оролдолго хэрэгтэй бэшэ, мүн баһа хүдэлмэрилдэг хяһа-хөөргэсэ, алха-дүшэеэ мүн хүдэлмэриингөө газарые таарамжатайгаар бэлэдхэхэ ба һайнаар харууһалха шухала байһаниинь мэдээжэ.

Тиимэ дээрэһээ, би анхан түрүүндэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ эхилхэдээ, үйлэдбэриин зэр зэмсэгүүдэй ба хяһа-хөөргэ, болон ажалай бүхы түхеэрэлгэнүүдээ наринаар бэлэдхэдэг мүн ажалай үдэрые нягтаруулдаг, хажуудаа хүдэлмэрилжэ байгаа түмэрэй дархашуултай мүрысэн хүдэлмэрилдэг һэм. Тиихэ зуураа, тэдэ дархашуулай хэһэнһээ ябаншье үлүү тооной ба шанараараа һайн хэрэгсэлнүүдые бүтээхын түлөө оролдогшо бэлэйб. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлһэн ба тэрэ үедэ түрүү стахановецуудай нэгэн гэжэ тоологдолог байгааб—гэжэ нүхэр Смирнов хөөрэнэ.

Немецкэ зэрлигүүдэй эхилһэн һүроотэ дайн хадаа манай ороной энхэ амгалан байдалай ажал хүдэлмэриие ба хүхюу сэнгэлиг үе сагые таһалдуулһан байна. Манай ороной ажалшан арадые социализмын жаргалта байдалда асарһан большевистскэ парти ба Советскэ гүрэн түрэ, арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталин болбол энхэ амгалан сагай ажал хүдэлмэриие дайнай байдалда оруулан улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхые уряалһан байна.

—Сэрэг дайнай жэлнүүдтэ түмэр замайхинай урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигдаһаниинь мэдээжэ. Тиихэтэй хамта, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда мордоһон байгаа. Депогой цехүүдтэ шэнэ хүдэлмэришэд—гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, эдир-залуушууд олоор хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Энэ үедэ нүхэр Смирнов өөрынгөө дүршэлые залуу хүдэлмэришэдтэ үгэхын түлөө оролдохо зуураа, ажалай даалгабарине 4 жэлэй турша соо 200 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг байһан юм,—гэжэ депогой вагон заһабарилгын пунктын парторганизациин секретарь Григорий Филиппович Рузанов лаблан хэлэбэ.

Эсэгэ ороной үнэн хүбүүн нүхэр Смирнов болбол габьяата алдар солые гансахан лэ депогой коллективэй дунда үнэн ажалаар олоһон бэшэ, республикын ажаүйлэдбэриин бүхы хүдэлмэришэдэй дунда баһал оложо шадаһан байгаа.

Хэндэшье мэдээжэ, СССР-эй Верховно Совэдэй Сесси дээрэ баталагдаһан дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэб тухай хуулиие гүнзэгыгөөр шудалжа байһан манай республикын ажалшан арад Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсонхой. Энэ мүрысөөндэ эрхим хүдэлмэришэд гайхамшагта амжалтануудые туйлажа, дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй нэгэдэхи жэлэй эрхим стахановец гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэнүүдые олохын түлөө тэмсэжэ байна.

Нүхэр Смирновой ажалай бүтээсые 1946 оной эхинһээ хойшо хаража үзэбэл, январь һарада һарынгаа даалгабарине 501 процент, февраль һарада 635 процент, март һарада 549 процент гүйсэдхэһэн байна. Мүнөө 3 һарынгаа даалгабарине дунда зэргээр 550 процент дүүргэһэн стахановец А. Смирнов хадаа дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ республика дотор түрүү үүсхэл табиһан алдарта стахановец болоно.

Нүхэр Смирнов ажалай даалгабарине бэелүүлхэ талаар саашадаа шэнэ амжалтануудые туйлажа байна. Апрелиин түрүүшын арбан хоногой даалгабарине 630 процент дүүргэһэн байгаа һаа, бүхэлэлхэйн ажалшан арадай һайн үтэрэй мүрысөөнэй долгин соогуур стахановска вахтада жагсажа апрелиин 7-ой үдэр үдэрэйнгөө даалгабарине өөрынгөө балташан нүхэр Дудин гэгшэтэй хамта 1975 процент дүүргэһэн байна.

Үдэр соо 20 хүнэй орондо хүдэлмэрилһэн эрхим стахановец Смирновой үндэр ехэ амжалтань улам саашадаа дэлгэржэ, оло-олон нимэнүүд стахановецуудые түрүүлхэ байһаниинь тодо юм.

Нүхэр Смирновтой тэрээнэй ажалай дүй дүршэл тухай хөөрэлдэхэдэ олоншье юумэ хэлэжэ үгэбэгүй. Юрдөөл, үгэдөө харуушаг хүн байба. Үнэн дээрээ энэ стахановецнай ехэ даруу зантай хүн юм.

Тиибэ-ябашье үсөөхэн үгөөр өөрынгөө хүдэлмэри тухай иигэжэ хөөрэнэ.

—Юрэ минии хажуудахи нүхэд адлил эрхэ байдал соо адляар лэ оролдожо хүдэлмэрилнэ. Тиин тэдэнэр ажалайнгаа даалгабарине баһал үлүүлэн дүүргэдэг юм. Тиигэбэшье һаа, минии эзэргэдэ хүрэтэр ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ шадаагүй. Минии хэдэн шабинар һаяын сагта ажалай бүтээсээр намайе хүсэжэшье магад.

—Юрдөө ямар аргаар та 20 хүнэй даалгабарине 8 час соо дүүргээбтэ,—гэжэ асуухада нүхэр Смирнов иигэжэ хэлэнэ:

—Нэн түрүүндэ өөрынгөө хажууда хүдэлмэрилжэ байгаа балташан нүхэр Дудинай шадамар ба саг үргэлжын ажалай оролдолгые тэмдэглэхэ ёһотой байнаб. Дудинтай нилээд удаан саг соо хүдэлмэрилөөб, энэ хадаа ёһотой балташанай дээдэ шадабариие шудалһан нүхэр мүн. Апрелиин 6-ай үдэшэ би апрелиин 7-ой үглөөгүүрһөө эхилэн гурбан механизированнэ хяһа-хөөргэ дээрэ хүдэлмэрилхэ даалгабари абаа һэм. Тиигээд энэ үдэр арба тухай зүйлэй детальнуудые болбосоруулжа гаргаха байгааб. Тэрэ тоодо булад дабталга, вагонуудай элдэб хэрэгсэлнүүдые хэхэ ба шуруб гайкануудые бүтээхэ даалгабари абаа һэм.

Апрелиин 6-ай үдэшэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ бүхы зэр зэмсэгүүдые ба хяһа-хөөргэеэ һайса заһаад, хүдэлмэриингөө газарые бүрин түгэс бэлдэһэн хойноо Степан бидэ хоёр гэртээ харижа амараад үглөө үглөөгүүрынь 8 часай дохёогой урда тээ хүдэлмэриингөө газар дээрэ ерээ һэмди. Юрэнхыдөө ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ хүдэлмэриингөө газарые ба зэр зэмсэгые түхеэрэлтые уридшалан һайнаар бэлэдхэхэ ба ажалай үдэрые нягтаруулха ябадал тон шухала байна. Дээрэ хэлэгдэһэн зүйлнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаһанайнгаа ашада би нүхэр Дудинтаяа үдэрэй ажалай даалгабарине 1975 процент дүүргэһэн байнаб. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ социалистическэ мүрысөөн тон ехэ удхашанартай. Хажуудаа байһан түмэршэ дархашуудтай уралдажа хүдэлмэрилхэдөө би зарим үдэрнүүдтэ даалгабаряа 7—8 зуун процент дүүргэдэг байнаб.

* * *

Нүхэр А. Смирнов болбол вагон заһабарилгын пункт дээрэ хүдэлмэрилжэ түмэрэй дарханай дээдэ дүршэлые олохоһоо гадна хэдэн олон залуушуулые түмэрэй дарханда һургаһан байна.

Смирновой гахайхамшагта ажалай бүтээсын дүй дүршэлые шудалжа, тэрээнэй жэшээгээр хүдэлмэрилхые вагон заһабарилгын заводой коллектив эршэмтэйгээр оролдожо байна.

Ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэришэд нүхэр Смирновой дүршэл шадабариие шудалан, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэтэй.

Ж. ЖАМБУЕВ, Ц. ЦЫДЫПОВ.

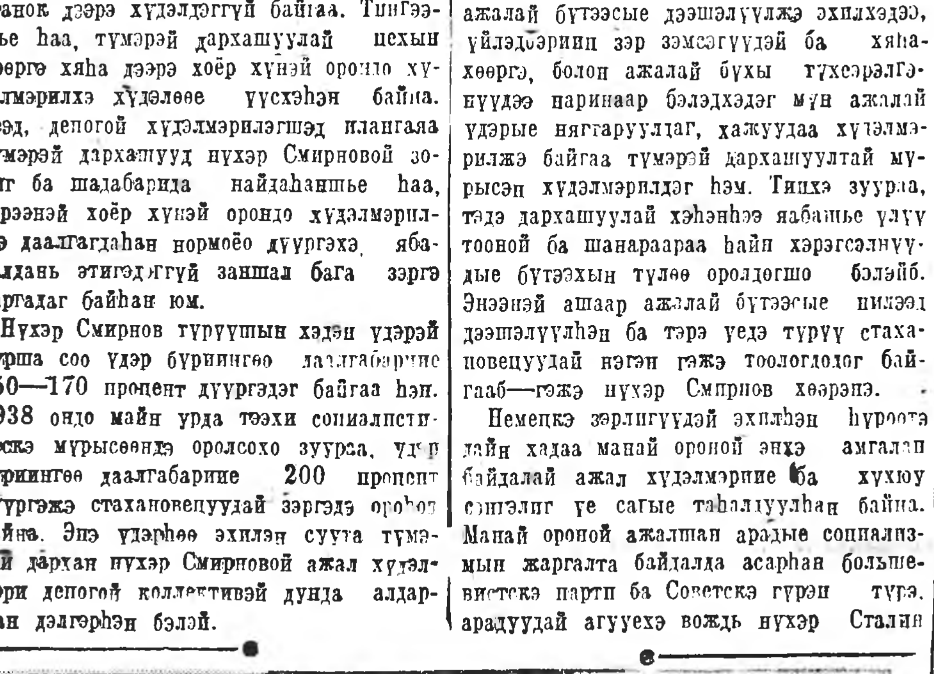

„КРАСНАЯ СЕЛЕНГА" ГАЗЕТЫН 15 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой орган болохо «Красная Селенга» гэжэ газетын бии болоһонһоо хойшо 15 жэлэй ой мүнөөдэр гүйсэбэ. «Красная Селенга» газетэ болбол ВКП(б)-гэй обкомой ба партиин Сэлэнгын айкомой үдэр бүриин бодото туһаламжа ба хүтэлбэри доро ажаллажа, арад ниитын дунда Ленин-Сталинай большевистскэ партиин агууехэ үзэл сурталнуудые нэбтэрүүлжэ байна. Энээнэй ашаар уншагшадайнгаа дунда тон хүндэтэй болоһон хэблэл газетэнүүдэй нэгэн болоо.

Үнгэрэгшэ 15 жэлэй турша соо—1931 онһоо хойшо—тус газетэ болбол шэнэ социалистическэ ажабайдал зохёохо, колхозно байгуулалтые бүхэжүүлхэ хэрэг тэсэшэ аймагайнгаа ажалшадые эсэшэ сусашагүйгөөр уряалжа байна.

«Красная Селенга» газетэ болбол «агууехэ хубилалтын» үедэ үгытэй ба дунда шадалтай таряашадай социалистическэ ажахые байгуулан, колхоздо орожо байһан түүхэтэ үе сагта анха түрүүшынгээ номерые хэблэн гаргаһан байгаа. Тэрэ гэһээр «Красная Селенга» газетэ хадаа коллективизациин үндэһөөр кулагуудые усадхаха гэһэн большевистскэ партиин ба советскэ правительствын сэсэмэргэн политикые таряаша зондо ойлгуулан, хатуу шанга ангиин тэмсэл соо нимагта ажалшан арадай интересые хамгаалжа, партиин организацинга ойрын ба үнэн сэхэ туһалагшань болоо һэн.

Энэ үедэ Сэлэнгын аймагай олонхи колхозуулта али нэгэн арга мэхээр шурган ороһон ноёд баяшуул хадаа социалистическэ үмсые гэхэ гү, али колхозно зөөриие уряатэ хоролтодо оруулха, колхозно малажалые гээлтэ хоролтодо оруулха ба хулгайлха, үгытэй ба дунда шадалтай таряашадай колхоздо орожо сэнгэлиг хүхюун байдалтай болоходонь һаад түбэг ушаруулха гэхэ мэтын социалистическэ революцида эсэргүү харша хэрэг үүсхэжэ байгаа бэлэй. Тиин тус газетэ болбол партиина ба советскэ организацинуудтай нэгэн хамта «Амжалтануудһаа тархяа эрьеһэн ябадал» гэжэ арадай агууехэ вождь нүхэр И. В. Сталинай сэсэмэргэн статья колхозно таряашадта зүбөөр ойлгуулан, хүдөө ажалай артельнүүдые большевистскэ болгохо ба эрэгтэй эмэгтэй колхозниигуудые баян шадалтай болохо, колхозно эд зөөриие нюдэнэйнгөө сэсэгэй мэтээр хамгаалха хэрэгтэй гэжэ хүмүүжүүлжэ байгаа.

Советскэ арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ «Красная Селенга» газетэ болбол Эхэ орондоо, коммунизмын хэрэгтэ хизаарлашагүй сэхэ байхаар аймагайнгаа бүхы эрэгтэй эмэгтэй ажалшадые хүмүүжүүлэн, Баруун тээ немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэй, Зүүн тээ японско шунахай империалистнуудтай тэмсэхэдээ имагта геройшо[illegible] руулхыень, үнэхөөрөө стаханов[illegible] ажаллажа, фронтдоо ба Эхэ орон[illegible] ехэ элдэб хоолой зүйлые таһалга[illegible]гээр үгэжэ байхыень уряалжа бай[illegible].

«Красная Селенга» газетын [illegible] зоригжоһон тус аймагай ажалшад [illegible] бүтээ шэн зоригтойгоор ажаллажа, [illegible] Армидаа ба Эхэ орондоо хэдэн зуу[illegible]ган ба миллион түхэригэй элдэ[illegible] зүйлые элбэг дэлюэгээр үгэхэһөө [illegible] Эхэ ороноо хамгаалагшадай гэр бүл[illegible]дые халуун анхаралаар хүрээлһэн [illegible] юм. Тиимэ болохолоороо, тус газет[illegible] бол аймагайнгаа ажалшан арадые [illegible]тическэ талаар хүмүүжүүлхэ [illegible] партиина организацидаа айхабтар [illegible] туһаламжа үзүүлһэниинь элитэ б[illegible].

Манай Эхэ орондо үхэлтэ аюулай хөөлдөөд байхада, «Красная Селенга» газетэ хадаа Ленин-Сталинай партии[illegible] түлбэри доро ябажа ойрын сагта а[illegible]шалтын ерэхэ байһанда ажалшан [illegible] этигүүлэн хүмүүжүүлжэ байгаа.

Мүнөөдэр республиканска хэблэл[illegible]тэнүүдтэ тус газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдые тэдэнэй олон [illegible] үнэн сэхээр хүдэлмэрилһэнэйнь [illegible] БМАССР-эй Верховно Совэдэй Пре[illegible]мэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха [illegible]хай БМАССР-эй Верховно Совэдэй П[illegible]мэй Указ толилогдобо. Энэ [illegible] халаа тус редакциин бүхы хүдэл[illegible]лэгшэтэй ба хүдөө бэшэгшэтэй ш[illegible]ригтойгоор ажаллаһаниие тэмдэглэжэ [illegible].

Мүнөө дайн сэрэг хадаа советскэ [illegible] сэтгэ хүсэнүүдэй бүрин түгэс [illegible] дүүгэжэ, дайнай һүүлдэ арадай а[illegible] һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табан[illegible] түсэб тухай Хуули СССР Союзай Ве[illegible] Совэдээр баталагдажа абтаад бай[illegible] хэблэл газетэнүүдэй үмнэ айхабтар [illegible] шухала зорилгонууд табигдана.

«Газетэнүүд болбол үдэрһөө [illegible] арадай ажахын бүхы һалбарин[illegible] энэ түсэбые ямар зэргээр бодото [illegible] дүүргэгдэжэ байһаниие харуулха, [illegible] шүүлэй дүй дүршэлые бүтэлын [illegible] болгохо, ажалай бүтээсые дээш[illegible] ябадалые хангажа байгаа наука б[illegible]никын шэнэ туйлалтануудые, [illegible]риин эмхидхэлэй эрхим һайн [illegible]дые дэлгэрүүлхэ ба гээлгэжэ ябаа[illegible] приятинуудай, колхозуудай дутуу [illegible]нуудые хайра гамгүйгөөр шүү[illegible] ёһотой. (П. О. «Правда»).

«Красная Селенга» газетэ болбо[illegible] шадаашье аймагайнгаа партиина о[illegible]зациин дайшалхы орган байжа, [illegible]гөө үмнэхи зорилгые нэрэтэй ту[illegible]гээр бэелүүлхэ бэзэ гэжэ сохом [illegible] дана.

15 жэлэйнь ойтой дашарамдуула[illegible] газетын хүдэлмэрилэгшэд, уншагшад[illegible] бэшэгшэдые халуунаар амаршалая.

Табанжэлэй түсэбөөр зоригжон...

СССР-эй Верховно Совэдэй сессиин түүхэтэ документнүүдээр ба арадай ажахые, ажалшан арадай энхэ амгалан байдалые һайжаруулха дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэбөөр зоригжоһон Тэрнин аймагай Доодо-Бургалтайн сомоной „Заветы Ильича" гэжэ хүдөө ажалай артелиин дүргэдэхи партиина эхин организациин (секретаринь нүхэр Д. Цыдыпов) коммунистнууд, комсомолецууд ба агитаторнууд СССР-эй Верховно Совэдэй түүхэтэ документнүүдые гүнзэгыгөөр шудалжа эхилһэн байна.

Агитколлективэй эрхим агитаторнууд нүхэд Т. Цыбикжапов, Н. Дагбаев, С. Батмаева, Ц. Галсанова, Ж. Ба[illegible] ба бусад энэ түүхэтэ хуулиие ко[illegible]нигуудтаа гүнзэгыгөөр ойлгуулжа [illegible]бэ.

Мүн эдэнэр ажалшадай дунда аги[illegible]ци хэхэ зуураа дүрбэдэхи стали[illegible] табанжэлэй хүндэлэлдэ зорюулжа [illegible] социалистическэ мүрысөөндэ бэе [illegible] урилсабад. Эдэнэр колхозниигуудай [illegible] майн урда тээхи социалистическэ [illegible]рысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хаба[illegible] тарилгын бэлэдхэлые хаба саг [illegible] эрхим шанартайгаар бэлэдхэжэ, [illegible]рэа хахалжа эхилһэн байха юм.

Б. Цыденов.

Профессиональна союзууд шэнэ зорилгонуудые шиидхэхын урда тээ

Профессиональна союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совэдэй XV-дахи пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Пленум хадаа СССР Союзай арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбтэй дашарамдуулан профессиональна организацинуудай зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Советскэ Союзай экономическа ба культурна байдалай улам саашадаа сэсэглэн һалбархын түлөө тэмсэлэй агууехэ программа болохо шэнэ сталинска табанжэлые совескэ арад ехэ баяртайгаар угтаба. Табанжэлэй түсэбые бэелүүлгэ эхилбэ. Социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ долгин дэлгэржэ байһан тухай мэдээнүүд газар бүхэнһөө ерэнэ. Манай ороной ажалшад өөрынгөө бүхы зохёохы хүсэнүүдые дэлисэрүүлхээр хүсэд болон ба СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ агууехэ хэрэгтэ өөрынгөө түрүүшын хубиие оруулжа байна.

Шэнэ табанжэлэй түсэбые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэл—профессиональна союзуудай шухалын шухала зорилго гээшэ. Советскэ профсоюзууд болбол партиие арад ниитэтэй холбодог органуудай нэгэниинь хадаа дайнай ушаруулһан шарханнуудые түргэнөөр эдэгээхэ, ажаүйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай хүдэлмэринүүдэй хэмжээ дээшэлүүлхэ һайн сэдьхэлтэй патриотическа хүсэл зоритой хэдэн миллион хүдэлмэришэд ба албахаагшадые өөһэдынгөө зэргэдэ нэгэдүүлнэ гээшэ.

Шэнэ табанжэлэй түсэб хадаа ажалай бүтээсые ажаүйлэдбэридэ 36 процентээр ба барилга дээрэ 40 процентээр үргэлүүлхые хараална. Манай ороной хүдэлмэришэн анги хадаа үйлэдбэриин бүтээсые өөрынгөө Эхэ ороной экономическа хүсэ шадалые үргэлүүлхэ ба ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулха шухала зүйлнүүдэй нэгэниинь гэжэ хаража, тэрэниие дээшэлүүлхын түлөө хододоол оролдожо байгаа. Энэ оролдолго хадаа дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсын 40 процентээр ехэ болоһон, авиационно, танкова ба бусад ажаүйлэдбэриин иимэ һалбаринуудта 70—90 процентээр ехэ болоһон үедэ ехэхэн эли тодоор харагдаһан байна.

Мүнөө, дайнай һүүлэй ушар байдалда ажаүйлэдбэри ба барилга дээрэ урагшаа шэнэ алхам хэхэ ба үйлэдбэриин бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Энээнэй түлөө гол үндэһэниинь хадаа шэнэ техникые хэрэглэхэ, ажалые механизацилха, хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ябадал болоно. Дайнай үедэ хүдэлмэришэн анги үшөө техническээр хүсэд һургагдаагүй шэнэ кадрнуудаар эмхидхэһэн байна гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. Эдэ кадрнуудта техникые, мэргэжэлтэ мастерство шудалхадань туһалха хэрэгтэй, тэдэндэ үндэр дээдэ мэргэжэлтэ хүдэлмэришэд болоходонь туһалха хэрэгтэй.

Һаяын саг болтор гол түлэбтөө сэрэгэй захилнуудые дүүргэжэ байһан манай ажаүйлэдбэри хадаа шэнэ гражданска продукци бүтээн гаргаха хэрэгтэ мүнөө орожо байна. Энэ продукциие бүтээн гаргаха ябадалые түргэнөөр лэ шудалха ябадалда тэрэшэлэн ажалай бүтээсые үргэлүүлхэ нилээд ехэ резервнүүд байна гээшэ. Тиимэһээ, табанжэлэй түсэб тухай хуулиие эриһэнэй ёһоор мүнөө жэлдэ хаахаанатүй ажаүйлэдбэриин сэрэгэй хойлохи шэнэдхэн байгуулгые дүүр эхын түлөө тусхай анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Үйлэдбэри дээрэ ажалай эмхидхэлые муугаар табиһанай эсэстэ, предприятинуудай үни удаан минии байһанай эсэстэ, механизмуудые ехэ муугаар хэрэглэнэй эсэстэ ажалай бүтээсын бага байһанай баримтанууд мүнөө үшөө үсөөн бэшэ бии. ВЦСПС-эй пленум дээрэ хүдэлмэришэ хүсые таарамжагүйгөөр ашаглаһаниие, механизацине хүсэд сэгнэдэггүй дээрэһээ боложо үйлэдбэри дээрэ ехэ гарзануудай байһаниие гэршэлһэн баримтанууд үзүүлэгдэһэн байна.

Нүүрһэнэй ажаүйлэдбэридэ ажалай бүтээсэ дайнай урдахида орходоо доошо байна. Тиихэ сагтаа олон шахтануудта механизмуүд муугаар хэрэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «Донбассантрацит» гэжэ комбинадай шахтануудта энэ оной февралиин эхинэй нэгэ үдэр илгахадаа 272 үрөмдэлгын машинануудһаа 99-ниинь хүдэлмэрилөөгүй байгаа, 218 конвейрнэ приводһаа 52-ынь, 56 скребково транспортернуудһаа 28-ниинь хүдэлөөгүй байгаа, 38 перегружательнуудһаа 28-ниинь хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Энэ комбинадай шахтануудай үрэмдэлгын машинануудай ажалай бүтээсэ сэрэгэй урдахида орходоо нилээд доошо байба.

Минии байһан ушар үйлэдбэриин командирнуудай муугаар хүтэлдэг ябадал хүдэлмэриин сагые ехээр гарзалуулгада хүргэдэг байна. Үрэмдэлгын мастер Расуловай мэдээжэ стахановска бригада (Баку, «Бузыновнынефть» гэжэ трест) нэгэнтэ скважина, үрэмдэлгээ 28 хоног болзорһоо урда дүүргэһэн байгаа, теэд энээнэй удаа 34 хоногой турша соо үрэмдэлгын шэнэ скважина үгэтэрынь хүдэлмэрилөөгүй, минии хүлеэжэ байһан байгаа. Нефтяной үйлэдбэринүүдтэ үрэмдэлгын бригадануудай минии байха ушар үсөөн бэшэ.

Олон профсоюзна организацинууд иимэ ушарнуудые юундэшьеб шүүмжэлдэггүй, дуугай, орхёод гарадаг байна. Профессиональна союзууд хадаа ажал ехээр хэрэглэдэг процессүүдые механизацилхые туйлаха ёһотой. Шэнэ табанжэлэй үргэн түсэбүүд механизациие эгээл үргэнөөр ба бүхы талаарынь нэбтэрүүлһэнэй ашаар дүүргэгдэжэ болохо байна. Шэнэ табанжэлэй түсэбэй бүхы гол бүлэгүүдынь энэ идейе үндэһэлнэ. Профсоюзууд хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй, наука ба техникын хүнүүдэй зохёохы үүсхэлые али болохоор хүгжөөхые, үйлэдбэриин үргэлтые хангаха шэнэ техническэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлгэдэ туһалалсахые, механизациие сэгнэдэггүй, шэнэ техникые хэрэглэдэггүй ябадалтай тэмсэхые уряалагдана.

Манай ажаүйлэдбэридэ хэдэн мянга мянган бэрхэ хүнүүд, зохёон байгуулагшад, үйлэдбэриин рационализаторнууд олон бии. Профсоюзууд хадаа иимэ хүнүүдые мэдэхэ, тэдэндэ өөһэдынгөө зохёолнуудые ба рационализаторска дурадхалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэдэ туһалха уялгатай. Хэрбээ ямар нэгэн үйлэдбэриин-техническэ шэнэ юумэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэб, продукциин шанарые һайжаруулнаб, үйлэдбэриин бүтээсые үргэнэб—тэрэ хадаа али болохо түргэнөөр үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой. Энэ хадаа үнэн сэхээр, бүхы хойрог ябадалнуудые зайлуулан, шэнэдхэн зохёогшодой үүсхэлдэ эсэргүүсэдэг консерваторнуудта, хуушаниие баримталдаг хүнүүдтэ эсэргүүсэжэ хэгдэхэ хэрэгтэй.

Хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай, инженернүүдэй, техникүүдэй материальна ба ажаһуудалай байдалые һайжаруулха тухай анхарал, оролдолго хадаа советскэ профессиональна союзуудай шухалын шухала зорилгонь гээшэ. Профсоюзууд хадаа үдэр бүри ажалай түлбэриин тухай асуудалнуудые шиидхэхэ, ажалай хуули гуримуудые сахихые, техникын аюулгүйе ба бусадые хаража байха ёһотой. Профсоюзуудай хүдэлмэриин ехэхэн ба имагта шухала участогынь ажалшадай гэр байрын ба культурно-ажаһуудалай байдалые һайжаруулха ябадал болоно. Гэр байрын барилгада правительствын үгэһэн зөөриин хубиие хэрэглэнгүй орхидог иимэ хэрэггүй ябадалда эсэсынь табиха хэрэгтэй. Профессиональна союзууд хадаа гэр байрын барилгын түсэбэй дүүргэлтые ехэ шангаар хаража байха уялгатай. Хэрбээ ямар нэгэн профсоюзай центральна комитет ямар нэгэн предприятида гэр байрын барилгын хэлэшэгүй муу дүнгүүдые жэлэй эсэстэ бүридхөө һаа, тэрэнэй туһань бага байна. Жэлэй эсэстэ бэшэ, харин барилгын сезоной эхилхын урда тээ ба барилгын хүдэлмэринүүдэй эгээл дэлгэржэ байха үедэ хүдэлмэринүүдэй ябасые оперативнаар хаража байха, хэрбээ гэр байрын барилгын түсэбые дүүргэхэгүй аюулай харагдажа байгаа һаа, тревого хэжэ, бүхы шухала ресурснуудые гулдхажа, түсэбые дүүргэхые туйлаха хэрэгтэй!

Профсоюзууд хадаа индивидуальна ба коллективнэ огородничествын хүгжэ[illegible] тухай, туһалбариин ажахынуудай, с[illegible]вонуудай, хүдэлмэриие һайжаруу[illegible] тухай анхаралаа ехээр хандуулжа, э[illegible]рые хамгаалгын асуудалнуудые ши[illegible]жэ, санаторинуудай ба амаралты[illegible]нүүдэй сетиие түргэнөөр һэргээн бо[illegible]хо ёһотой.

Ажалшадай ниитын эдибхи [illegible] үдэртэ ургажа байна. Хүдэлмэришэн[illegible]ги хадаа бүхы советскэ арадтайгаа [illegible]та советскэ гүрэнэй саашанхи ургал[illegible] агууехэ түсэбүүдые бэелүүлхын хэр[illegible] оролсоод байна. Урдаа иимэ ехэ [illegible] бүүдтэй байхадаа, мүнөө ябажа [illegible] һарын ба квартальна түсэбүүдые [illegible]хэ шухала байһан тухай һаналха хэ[illegible]тэй. Юундэб гэхэдэ, энээнһээ, [illegible] табанжэлэй түлөө тэмсэлэй ниитэ [illegible] табигдаха байна. Социалистическэ мү[illegible]сөөн үргэнөөр ба бодотоор дэлгэрүү[illegible] энэ мүрысөөе профсоюзууд эдибхитэй[illegible] ба оперативнаар хүтэлбэрилбэл, [illegible] амжалтанууд нилээд ехэнүүд байха. [illegible] бүри, һара бүри үйлэдбэриин даал[illegible]риие дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ [illegible] хадаа үдэр бүхэнэй дайшалхы даал[illegible]шэ. Табанжэлэй түсэбые бэелүүлхын [illegible]лөө хүдэлмэришэн ангиие хүтэлдэг бо[illegible]шевистскэ партиин профсоюзна орга[illegible]заци ямараар туһалнаб, тэрээгээр [illegible] профсоюзна организациин хүдэлмэри[illegible] нэгэдхэ байна. Энээндэ советскэ [illegible] союзууд хүндэтэ үүргэтэй!

ВЦСПС-эй пленум хадаа манай [illegible] ажалшадые большевигүүдэй партиин [illegible]рон, агууехэ вождь ба багша нүхэр Ст[illegible]линиие тойрон жагсажа, социалистиче[illegible] мүрысөөнэй илалтата тугые үшөө [illegible] үргэхые уряална. Хүдэлмэришэн [illegible] хадаа шэнэ сталинска табанжэлэй тү[illegible]бые гансал дүүргэхын түлөө бэшэ, [illegible] үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэхэ [illegible].

Апрелиин 14-эй «Правдын» тү[illegible] бэшэг.

Партийна ажабайдал

ЗЭДЫН КОЛХОЗНИГУУД СТАЛИНСКА ТАБАНЖЭЛЭЙ ХУУЛИИЕ ШУДАЛНА

...КП(б)-гэй Зэдын айкомой секретарь нүхэр Н. В. Мищенинтэй хөөрэлдөөнһөө

...й Верховно Соведэй хоёр-...гин нэгэдэхи сессеэр бата-...946—1950 онуудта „арадай ...рэзн бодхоохо ба хүгжөөхэ ...табанжэлэй түсэб тухай хуу-...и аймагай ажалшад бүхы ...дтаяа хамта тон баяртай-...ыз абаба. Мүнөө аймагай ...р энэ түүхэтэ хуулиие ...р шудалха тушаа хүдэлмэри ...үй эршэмтэйгээр ябуулагдажа ... хуулиие манай аймагай ...ветскэ Эхэ оронойн саашан-...а хүгжэлтын дайшалхы про-...ю тоолоно.

...ние толилһон газетэ болон ...дые абамсаараа партийна ...изацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ...тэй эмэгтэй колхознигуудай ...ланудые татажа, тэрээн ...банжэлэй хуулиие уншажа ...гаа. Эндэ хэлэгдэһэн тоо ба-...ай танилсаад байхадаа манай ...ад эдэ хүндэтэ зорилгонуу-...ын дүүргэхэ бэшэ, харин ...ргэхэ бүхы арга-боломжотой ...жэ нэгэн һаналаараа мэ-

...аймагай ажалшадай олонхинь ...нин организацинуудай дэр-...эдэһон кружогуудта ябажа, ... эршэмтэйгээр шудалжа ...үбхын түрүүндэ, өөһэд...н-...и ээлжээтэ зорилгонуудые— ...рлгые хаһа саг соонь эр-...агротехническэ болзорто үн-...ай үбэлжэлгые амжалта-...үргэхэ, адууһа малаа элбэг ...а тэжээлээр хангаха зорил-...эбшалан хададлангаа үтэг-...а мэтын шухала асуудал-...порхой уялгануудые абаад, ...ческэ мүрысөөн үргэнөөр ...

...1950 онуудта СССР-эй ара-дай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуули абаһантай дашарамдуулан партийна организацинуудай агитационно ба пропагандистска хүдэлмэри тухай» гаргаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба партиин обкомой тогтоолнуудые гарай хүтэлбэри болгожо, ВКП(б)-гэй айком болбол апрелиин 15-һаа 25 хүртэр бүхы партийна эхин организацинуудаар нээмэл суглаануудые үнгэргэжэ, тэрээн дээрээ «Сталинска табанжэл ба колхозно коммунистнуудай шухала зорилгонууд» гэһэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ байна. Тэрэшэлэн энэ туршада бүхы колхозуудаар хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ, баһал нимэ асуудал зүбшэн хэлсэхээр хэмжээ-ябуулганууд сэогоо харааланабди. Тэрээнтэй хамта, партийна организацинуудай дэргэдэхи агитколлективүүдэй бүхы агитаторнуудай хабаадалгатайгаар кустовой семинар үнгэргэгдэхэ юм. Энэ суглаанууд болон семинарнууд дээрэ партиин айкомой бюрогой членүүд, пропагандистнууд болон лекторнууд элидхэл хэхэ байна.

Тэрээнһээ гадна, апрелиин 25-да аймагай партийна активай суглаан дээрэ энэ асуудал дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдэжэ, шэнэ табанжэлдэ аймагай зорилгонууд тухай хэлсэхэ байнабди. Энэ түүхэтэ документые шудалха хэрэг гансахан энээгээр хизаарлагдаха бэшэ, мүн үдэшын партийна һургуулинда, политһургуулинуудта болон кружогуудта ажалшадые олоор хабаадуулжа, тус хуулитай гүнзэгыгөөр танилсуулха хүдэлмэри партийна эхин организацинуудаар хаа-хаанагүй ябуулагдажа байха юм.

Зэдын партийна организациин членүүд болбол тус хуулитай ажалшан арадаа гүнзэгыгөөр танилсуулха байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

Агитаторнууд табанжэлэй түсэб колхознигуудта ойлгуулна

...айн аймагай „Искра“ колхо-...и колхознигууд, илангаяа ма-...орнууд болбол дайн сэрэгэй ...талинска табанжэлэй түсэбэй ...газар дүүргэгдэхэ ябадал ха-...ные һайнаар үнгэргэхэ хэ-...шлаха гэжэ ойлгоно. Тиимэ-...агитаторнууд хадаа колхозни-...линска табанжэлэй түсэбые ...ргэхэ тушаа хамаг бүхы ...ээ гаргадаг болонобди.

...агитколлектив болбол 11 хүн-... Агитаторнуудаар имагта ...нууд ба комсомолецууд то-...ой. Эдэнэрэй олонхинь ин-...нууд байха. Тэдэнэр хадаа ...ээ жэлдэ агитатораар хү-...бэшэ, олон жэлэй туршада ...ажа ехэхэн дүй дүршэлтэй ...байха юм. Һаяхан партийна ...ожо, агитаторнуудай үмэнэ ...ай түүхэтэ үгэ ба СССР-...о Соведэй сессеэр баталагда-...нска табанжэлэй түсэбые ...нгтэй колхознигуудта ойл-...рыго табигдаһан байгаа.

...аан дээрээ бидэнэр хадаа ...р хаана хүдэлмэрилхэб гэ-...ан байгаабди. Тэрянажалай ... бригадада агитаторнууд А ... ба Д. Бурдуковский гэгшэд ...нэ. Хоёрдохи бригадада нү-...ицев ба бэ өөрөө хүдэлмэ-...урбадахи бригадада Игнат ба ...оковтон, дүрбэдэхи бригадада Д. Емельянова ба М. Климова томилогдонхой. Тракторна бригадад Д. Игнатьев, огородно бригадада—Н. Суворова болон малшадай дунда А. Трифонова гэгшэд агитаторнуудаар хүдэлмэрилжэ байнад.

Партийна суглаанай болоһоной үглөөдэрынь би агитаторнуудаа суглуулжа семинар үнгэргөөд, энэ түүхэтэ документнүүдтэй танилсуулһан байгааб. Мүнөө манай агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэриие сэхэ бригада болон звенонуудта гаржа хэхэ зуураа, социалистическэ мүрысөөнэй долгиие үргэдхэнэ.

Агитаторнуудай хүдэлмэридэ партийна эхин организациин секретарь нүхэр Гаврилова үдэр бүри халуун туһаламжа үзүүлэг болоо. Манай колхоз тарилгын урда тээхи газар элдүүрэлгын хүдэлмэри эхилһээр 3-4 үдэр үнгэрөө. Энэ үедэ манай агитаторнууд хоёр-хоёр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Мүн нэгэ-нэгэ дайшалхы хуудаһануудые гаргаа. Бүхы колхозойнгоо хананай газетэ гоё һайханаар гаргаһан байха юм. Бидэ агитаторнуудай зорилго хадаа хабарай тарилгые түргэ өөр һайнаар үнгэргэжэ, үндэр баян урагаса туйлаха хэрэгтэнь бүхы колхознигуудта туһалха үүргэтэй гэжэ һайн мэдэнэбди.

Ф. А. ТРИФОНОВА, „Искра“ колхозой парторганизациин агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: № 1 ремесленнэ училищын гэрэй занятиин комнато.
И. Красавцевай фото.

Стахановецуудай тоо олошорно

Мүнөө паровоз-бүтээлгын заводто майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, стахановецуудай тоо үдэрһөө үдэр бүхэндэ олошоржо байна.

Залуу фрезеровщик нүхэр Еропов мүрысөөндэ оролсожо март һарынгаа даалгабари 400 процент дүүргэһэн ба 1.350 түхэриг салин хүлһэ абаһан байна. Энэ нүхэр мүнөө завод соогоо өрхимэй эрхим стахановецуудай нэгэниинь гэжэ тоологдоно.

Тэрэшэлэн булад шудхаха цехын мастер нүхэр Лисов, түмэршэ дархан нүхэр Дзюба, кузнечнэ цехын начальник нүхэр Пустоветов гэгшэд шэнэ стахановецуудтай болобод.

Модельщигүүдэй хоорондохи мүрысөөндэ Улаан Армиһаа бусажа ерэһэн фронтовигууд нүхэд Емельянов, Брюханов, Калинин Махнев гэгшэд шалгаран гаража стахановецуудай нэрээргэдэ оролсоһон байна. Энэ мэтээр Улаан Армиһаа бусажа ерэгшэдэй олонхинь стахановецуудай нэрээргэдэ ороһон ба хүтэлбэрилхы тушаалда хүдэлмэрилжэ байнад.

Гүрэндөө үндэгэ тушаалгые дүүргэбэ

Иволгын аймагай «Авангард» гэжэ колхозой эдибхитэй колхознигууд нүхэд И. Макаров ба Л. Гермошев гэгшэд гүрэндэ үндэгэ тушааха даалгабаряа хүсэд дүүргэжэ һайн жэшээ харуулбад.

Тэрэшэлэн «Таежник» гэжэ колхозой колхознигууд нүхэд С. Котлыков ба А. Котлыков гэгшэд үндэгэ тушаалгынгаа даалгабари мүн лэ хүсэд дүүргэһэн байна.

Һуралсалаа эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргэхэ

Кяхтын хүдөө-ажахын техникумэй полеводческо отделениие дүүргэхэ һурагшадай шалгалтын гүрэнэй экзамен эхилбэ.

Энэ таһагые дүүргэхээр 31 хүн экзамен үгэжэ эхилээ. Экзаменай түрүүшын үдэртэ һурагшадай хахадһаа ехэнхинь һайн ба эрхим гэһэн сэгнэлтэ абаһан байха юм.

Тэдэнэй тоодо нүхэд Жарков, Максимова, Соловьева ба бусадууд эрхим сэгнэлтэ абаһан байна.

3 үхибүүдые түрэбэ

Һаяхан Яруунын аймагай Эгэтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой член нүхэр Мария Умроевна Аргеева 2 хүбүүн 1 басаганиие түрэбэ. Эдэ хүүгэдынь барандаа элүүр мэндээр ехэ боложо байнад.

Нүхэр Аргеевада нэрэн дары туһаламжа болгон 40 метр бүд, 11 килограмм кондитерска изделн ба 7 мянган мүнгэ гаргагдажа үгтэһэн байна.

Агитпункт колхозуудта гараба

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомһоо апрелиин 16-ай үдэр нүүдэл агитпункт хүдөө гараба.

Энэ агитпункт болбол Тарбагатайн, Бичурын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай колхозуудай полевой стануудаар ябажа, нүхэр Третьяковой хүтэлбэри доро кинокартина журналнуудые колхознигуудта харуулха байна.

Агитпункт «Зигмунд Колосовский», «Гахайшан ба малшан» гэхэ мэтэ кинокартинануудые ба 3—4 шэнэ журналнуудые абажа гараба.

120 процент

Нижне-Ангарскын «Труд Байкалец» гэжэ олзобориин артелиин эмхитэй коллектив майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо апрелиингаа даалгабари 120 процент дүүргэхээр уялгануудые абаһан байна.

Мүнөө энэ артелиин коллектив эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгээр үйлэдбэрилжэ эхэлээ.

Баунтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ангуушан нүхэр Артамон Чебунин ангай арһанай гүрэндэ шухала хэрэгтэй байһаниинь һайн мэдэһэн дээрэһээ, жэлһээ жэл бүхэндэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Нүхэр Чебунин энэ жэлдэ үнгэрэгшэ жэлнүүдтэл адли амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ, гүрэндэ ангай арһа тушааха даалгабаряа 320 процент дүүргэбэ.

Энэ нүхэр 1945—1946 онуудай ангуурини сезоной туршада аймагай «заготживсырьегой» контородо хэрмэнэй 260 арһа, ондатрай 85 арһа, булганай 15 арһа ба бусад ангай арһадые 4872 түхэриитэ тушааһан байна.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГ ДОРО ТУЙЛАҺАН АМЖАЛТАНУУД

Республикын түрүү предприятинуудай дунда дэлгэрһэн майн нэгэнэй һайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ Хандагатайн мехлесопунктын коллектив эдибхитэйгээр оролсоһон юм. Энэ коллектив мүрысөөндэ орохоёо һунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй эршые улам саашань бэхижүүлхэ уялгануудые абаһан байгаа.

Тус мехлесопунктын коллектив шэнэ табанжэлэй нэгэдэхи жэлэй—1946 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Эндэ февралиин 10-ай үдэр кварталай түсэбые модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын талаар үлүүлэн дүүргэһэн, кварталай эсэстэ хэдэн арбаад мянган кубометр түсэбһөө гадуур бэлэдхэжэ тушааһан байна.

Хандагатайн мехлесопунктын багахан коллектив дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэбые болото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлые эршэмтэйгээр ябуулһанайнгаа ашаар дайн сэрэгһээ гэмтээгдэһэн районуудай ажаүйлэдбэридэ ба түмэр замай транспортда 30.000 кубометр модо ба шпал үгэһэн байна.

Тус мехлесопункт ССР Союзай ой модоной ажаүйлэдбэриин Министерствын предприятинуудай бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, хоёрдохи һуури эзэлһэнэйнгээ түлөө Министерствын зүгһөө 20.000 түхэригэй хоёрдохи шагналда хүртэһэн байна.

ССР Союзай ой модоной ажаүйлэдбэриин Министр нүхэр Шатилов Хандагатайн мехлесопунктын директортэ телеграмма эльгээһэн ба энээн соогоо иигэжэ хэлэнэ:

„Ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ февраль һарын дүнгүүдые гаргахада танай коллектив хоёрдохи һуури эзэлжэ, 20.000 түхэригэй мүнгэн шагнал абаха болоо. Түрүү һуури эзэлһэнэйтнай түлөө танай мехлесопунктын хүдэлмэрилэгшэдэй, албахаагшадай ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллективые амаршалнаб.

Манай Эхэ оронойн хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалжа, үйлэдбэриин амжалтануудые саашадаа улам ехээр туйлахатнай лабтай“.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон тус мехлесопунктын эрхим стахановецууд өөһэдынгөө үйлэдбэриин туйлалтануудые саашадань бэхижүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэд. Энэ мехлесопункт дээрэ 9 жэл хүдэлмэрилжэ байгаа Я. Алексеев модо отололго дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа нэгэдэхи кварталай даалгабариие 400 процент дүүргэһэн гэхэ гү, али 3 һарын турша соо дүрбэн хүнэй орондо хүдэлмэрилһэн байна. Нүхэр Алексеев өөрынгөө оролдолгоор үйлэдбэриин жэшээтэ һайн амжалтануудые туйлахаһаа гадна өөрынгөө дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө тэмсэдэг байна.

Мүн тэрэшэлэн эрхим стахановец—модо отологшо Василий Афанасьевич Перевалов 3 һарынгаа даалгабариие 200 процент дүүргэһэн байна. Эсэгэ оронойоо хамгаалгын дайнай хоёрдохи группын инвалид, орденто ба медальта машинист Иосиф Савельевич Зинченко гэгшэ 1946 оной нэгэдэхи квартал соо ба мүнөөшье хоёрдохи кварталай эхин һарада хоёр хүнэй орондо хүдэлмэрилнэ. Тэрээнэй оролдолгоор машина түхеэрэлгэнь тон һайнаар харууһалагдадаг, үйлэдбэриин үедэ нэгэшье минута зогсодоггүй юм.

Хандагатайн мехлесопунктын коллектив дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй нэгэдэхи жэлэй үйлэдбэриин даалгабариие саг болзор соонь үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлые үшөө саашань үргэлжэлүүлжэ, хоёрдохи кварталай эхин һарада һайн амжалтануудые туйлажа байна.

Ж. Жамбуев.

Мүрысөөндэ илаха хэрэгтэ үндэр мэргэжэл хэрэгтэй

Энээнэй урда тээ ажалай һайн амжалта туйлаһанайгаа түлөө манай „Бурят-Монголой Үнэн“ газетын хуудаһан дээрэ толилогдоһон, паровоз-бүтээлгын заводой тендерно-колесно цехын коллектив 1946 оной хоёрдохи кварталай эхин һарада үйлэдбэриин түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, гаргаха продукцииингаа шанарые һайжаруулжа байна.

Мүнөө тендерно-колесно цехын коллектив шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Павел Нилсонович Бурлов гэгшын хүтэлбэри доро апрель һарын түрүүшын 10 хоногой даалгабариие мүн лэ үлүүлэн дүүргэбэ. Энээнэйгээ ашаар тус цех майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхэ бүхы арга-боломжотой болоо.

Энэ цехын эрхим стахановец Алексей Тимофеевич Панченко март һарын түрүүшын 10 хоногой даалгабариие 230 процент дүүргэһэн байгаа һаа, апрелиин түрүүшын 10 хоногой даалгабариие 305 процент дүүргэбэ. Нүхэр Панченко болбол апрель һара соо өөрынгөө үйлэдбэриин бүтээсые үдэр бүридэ нэгэ жэгдээр 300 процент хүртэр дүүргээд байгаа һаа, майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ илагшаар гарахань һэжэггүй.

Мүн тэрэшэлэн эрхим стахановецууд Т. Багин, Г. Рябков, Н. Шевцов гэгшэд үнгэрһэн квартал соо ажалай бүтээсые 200 процент хүртэр дээшэлүүлһэн байгаа һаа, мүнөө апрелиин түрүүшын 10 хоногой даалгабариие 250 процент хүртэр дээшэлүүлжэ, социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүдэй эгнээдэ гараһан байна.

Мүнөө тендерно-колесно цехын коллективэй дунда апрель һарын эхинһээ хойшо дэлгэрһэн олон станогто хүдэлмэрилхэ ябадал жэшээтэ һайн үйлэдбэриин үрэнүүдые харуулба. Эрхим токарьнууд нүхэд Авдеев, Дашижапов, Агеев ба бусад март һара соо нэгэ станок дээрэ хүдэлмэрилһэн байгаа һаа, мүнөө хоёр хоёр станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, хоер хүнэй даалгабариие үдэр бүридэ 125—140 процент хүртэр дүүргэдэг байна.

Апрелиин 1-һээ хойшо тус цехын 20 гаран залуу хүдэлмэришэд заводой профсоюзна комитедээр эмхидхэгдэһэн стахановска һуралсалда ябажа, үйлэдбэриин станок түхеэрэлгэнүүд дээрэ өөрөө хүдэлмэрилхэ дүй дүршэлдэ һуралсажа байнад. Эдэнэр майн 1 болтор станогуудые тушаажа абаха юм.

— Социалистическэ мүрысөөндэ илаха дура хүсэлтэй байгаа һаа, үйлэдбэриин үндэр мэргэжэлые һайнаар шудалха, тиигээд үдэр бүридэ ажалайнгаа даалгабариие дүүргэхын түлөө станок, түхеэрэлгээ һайнаар харууһалха ба зэр зэмсэгээ саг үргэлжэдэ һайнаар бариха ёһотойбди,—гэжэ тендерно-колесно цехын эрхим стахановец нүхэр Шевцов хэлэнэ.

Ж. БАЗАРОВ.

Хамтынгаа суглаан дээрэ социалистическэ уялгануудые абаба

Майн һайндэрлэлгые эрхим амжалтануудаар угтахаа хүсэжэ, Улан-Удын судоремзаводойхид үшөө март һара соо социалистическэ мүрысөөндэ үргэнөөр оролсоһон байгаа.

Тэрэнэйнгээ ашаар тус заводой коллектив март «һарынгаа түсэб 102 процент дүүргэһэн ба апрелиин 10-да бүхы суднануудаа заһабарилжа тушааһан байха юм.

Цех хоорондын мүрысөөнэй дүнгэй ёһоор котельнэ цех (начальнигынь нүхэр Карпов) даалгабаряа 109 процент дүүргэжэ, түрүү гараба. Иимэ амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө заводой дирекци ба партийна эхин организаци тэрэ цехтэ дамжуулгын улаан туг һаяхан барюулба.

Мүн механическа цех муу бэшэ амжалтануудые туйлаһан байна. Цехын хүдэлмэришэдэй хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ Ткачук үдэр бүриингөө даалгабари 250 процент дүүргэжэ түрүүлбэ. Энэ эдибхитэй нүхэр хододоо ажалай һайн жэшээ харуулжа, цехынгээ хүдэлмэришэдые үндэр амжалтануудта хүтэлдэг байна.

Һаяхан энэ заводой хүдэлмэришэд хамтынгаа суглаан дээрэ дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбтэй танилсаад, апрель һара соо бүри үндэр амжалтануудые туйлажа даалгабаряа 103 процент дүүргэхэбди гэһэн социалистическэ уялгануудые абаһан байна. Тэрээнһээ гадна 10.000 түхэригтэ үргэн хэрэгсэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргахаар бэеэ уялгалбад.

Городые ногооруулга шухала зорилго болоно

Городой үйлсэдэ модо һуулгажа ба сквер болон газон байгуулха ябадал городоо культурна болбосон болгожо, саашадаа хүгжүүлхэ ябадалай нэгэн шухала хубн болоно.

Энэ талаар мүнөө жэлдэ Улан-Удын городской районд хоёр шэнэ сквер байгуулагдаха. Нэгэниинь городской театрын дэргэдэ байгуулагдахаар проектировалагдажа,—түсэблэлгэһөө газаагуурхи гэрнүүдые уриха ябуулга хэгдэжэ эхилээ. Хоёрдохи сквер Удын хүүргын хажууда, хуушан сүмын һуурида байгуулагдаха болоно. Мүн центральна районой хада дээрэхи хубиин эльһэн ганга эрьеые поликлиникэһээ эхилээд трактовой үйлсэ хүртэр модо тарижа ногооруулалга мүнөө жэлдэ хараалагдаһан байна. Революциин талмай дээрэхи сквер гүйсэд һэргээн бодхоогдохо ёһотой. Соведүүдэй байшангай шадар скверые шэрэм хашаагаар хорёолжо, тэрэнэй барилгань бүрин гүйсэдхэгдэхэ байна.

Гадна городой үйлсэнүүдэй гэмтэһэн, үхэһэн модонууд гүйсэд һэргээгдэхэ ба бүгэдэ дээрээ город соо 20000 хэһэг модо ба бургааһанууд мүнөө жэлдэ һуулгагдаха ёһотой.

Городые ногооруулха талаар хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые саг болзор соонь бэелүүлхэ ябадал городой бүхы предприяти, бүхы олониитын эмхизургаанууд ба городой граждании бүхэнэй энэ үдэрэй зорилго болоно.

...одо яажа зүбөөр тарихаб

...модо тариха саг тулажа ерэ-...өө усадьба ба палисадник ...зүбөөр модо тарихаб? Зү-...агаа һуулгаһан модонои ...й байха ябадал дулдыдаха ...ажал хүдэлмэри хии үхэхэ-... Энэ статья соо модо тарил-...ческэ эрилтын тон тобшохон ...элементарна хубиие хэлэжэ ...наб.

...ын питомник соо ургуул-... тарилгын материал болгожо ...зүбшөөрэхэ ба наб. Юуб ...омнигал тарилгын материал ..., үндэһэниинь һайнаар бэе-...ын (а набшаһа мүшэрнь хү-...эһэн байха юм. ... ни-...гын аймагай Сэлэнгын ...ааэ ба Улан-Үдэдэ Зелен-...эд бии гээшэ.

...ыг модо ой тайгаһаа асаржа тарихада болохо, зүгөөр энэ хадаа тарихада ехэ тогтуурингүй ба олонхинь үхэдэг байха юм.

Модо һуулгаха нүхэ элдэб хэмжүүритэйгээр малтажа болохо, тэрэнь тариха модоной наһанһаа дулдыдаха байна. 7 — 8 наһатай уляангар тарихын тула 70 сантиметр үргэнтэй, 60 сантиметр гүнзэгытэй нүхэ малтаха хэрэгтэй. Юрдөөл һуулгаһан модоной үндэһэнэй һалаа забарай гүйсэд һайнаар багтахаар уужам нүхэ малтаха хэрэгтэй. Нүхэ малтахадаа газарай үбһэ ногоотой хара хүрьһые шорооһоонь амяараань орхижо, тэрээгээр модоо һуулгаһанай һүүлээр үндэһыень хушаха хэрэгтэй. Малтаһан нүхэнэйнгөө гүнзэгынь хахадта хүртэр үбһэ ногоотой хара шоройгоор толгойтуулэн обоолгожо дүүргээд (№ 1 зураг дээрэ харагты), тариһан модоёо найгахагүйн тула уяха 1, 5 метр утатай һадхаг һалхинай болодог талаһаань зооохо хэрэгтэй.

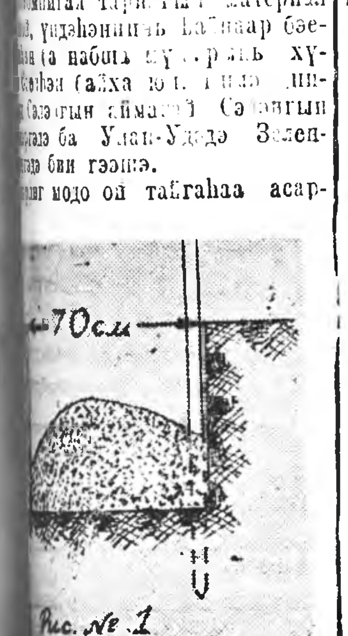

Рис. № 1

Рис. №2

Тариха материалаа малтажа абахадаа хүрзэ ба сэхэ түмэр хүрзэ хэрэглэхэ шухала. Түрүүн модоёо тойруулжа 25 сантиметр радиустайгаар асатаһан үндэһыень түмэр хүрзөөр отолоод, тэрээнээ тойруулжа 30 — 40 сантиметр доошонь малтажа, үндэһэнэйнь хажуугай газар шоройе тубалангүй абаха хэрэгтэй. (№ 2 зураг дээрэһээ харагты). Энэ модоёо холо газарта шэрэжэ абаачахадаа шоройтойгоо байһан үндэһынь орёожо гү, али мэшээгээр оройхо хэрэгтэй.

Хэрбээ үндэһыень шоройгүйгөөр малтажа абаһан модо шэрэхэдээ автомашинын борт дээрэ ба коробтой тэргэ дээрэ ашаһанайнгаа һүүлээр, үндэһыень шоройгоор хушаха гү, али шиигтэй хүбхэнгөөр оройхо хэрэгтэй. Тариха газартаа модоёо асараад байхадаа, тэрэнээ шоройгоор хушаха хэрэгтэй (№ 3 зураг дээрэ харагты).

Модоёо һуулгахын урда тээ, үндэһэнэй няцаржа гэмтэһэн үзүүрнүүдые саашадаа үмхирхэгүйн тула тусгаар хайшаар таһа хайшалха шухала.

Модо тарихадаа нүхэн соохи обогор шоройн оройе үндэһөөрынь онуулжа һуулгаха хэрэгтэй. Зүгөөр модо һуулгахада үндэһэнэйнь узуур (модоной эшын эхилдэг хубн) газарһаа 2 сантиметр дээрэ байха болоно. Юуб гэхэдэ, газар шоройн нягтаржа һууха ябадалые хараалнабди. Модоной үндэһые шоройгоор хушахадаа, тэрэнэй үндэһэнэй забһарай хии талые газар шоройгоор гүйсэд дүүргэхын тула мод ёо һажаахэ хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Нүхээ шоро ёгоор гүйсэд дүүргэһэнэй һүүлээр модоёо тойруулжа шороёнь хүлөөрөө гэшхэхэ няттаруулха хэрэгтэй. Модоёо уһалхын тула нүхэеэ газаа хилээр түхэреэлүүлжэ, шорой обоолжо хонхорхой гаргаха ба модоёо һадхагтань оргоожоор уяха шухала. Уялгаяа 8 тоо шэнгеэр зангилааень һадхаг тала урууль харуулжа хэхэ хэрэгтэй. Модоёо һуулгажа дүүргэһэнэй һүүлээр модон бүхэниие 3 хүнэг уһаар уһалха ёһотой. Түрүүшын һарада неделя соо нэгэ дахин уһалха, саашадаа уһалалга газарайнь шииг дээрэһээ дулдыдаха болоно.

Хабарай сагта модо тарихадаа, модоной сэсэглэхэ үеын эхилхын урда тээ

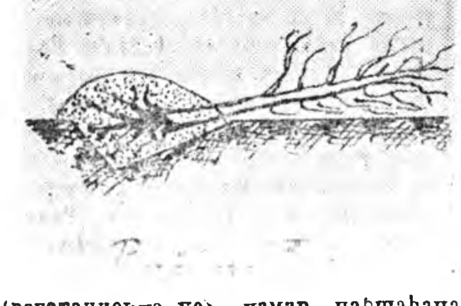

(вегатационно үе), намар набшаһанай унаһан һүүлээр һуулгаха хэрэгтэй. Набшалһан модо һуулгажа болохогүй. һуулгабал тэрэ доро үхэхэ байна.

Хунхенов, Зеленхозой технорук.

СССР-эй элшэн сайд Чилидэ ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 13. (ТАСС). Үсэгэлдэр Советскэ Союзай элшэн сайд нүхэр Жуков Чилиин сотолица Сантьяго городто ерэбэ. Сант Яоhаа мэдээсэhэнэй ёhоор, Чилиин столицада нүхэр Жуков ехэ хүнтэйгөөр угтагдаба. Чилидэ Советскэ Союзай түрүүшын дипломатическэ түлөөлэгшэ болохо нүхэр Жуковые угтахын тула олон зон аэродром дээрэ суглараба.

Германида советскэ сэрэгүүдэй эзэмдэhэн зоныш германска социал-демократическа ба коммунистическэ партинууд нэгэдэбэ

БЕРЛИН, апрелиин 13. (ТАСС). Һүүлэй hарануудта германска социал-демократическа партиин (СДПГ) ба германска компартиин (КПГ) зэргэнүүдтэ энэ хоёр партинуудые социалистическэ нэгэдэмэл парти болгон нэгэдхэхын ашагта үргэн хүдэлөөн гараба.

«Теглихе рундшау», «Дейче фольксцейтунг» ба бусад газетэнүүд Германида советскэ сэрэгүүдэй эзэмдэhэн зоныш бүхы зүүн Германиин табан провинци ба федеральна газарнуудта (Ехэ Берлинhээ бэшэ) СДПГ ба КПГ-гэй окружной конференцинүүдэй шиидхэбэринүүдэй ёhоор хүдэлмэришэдэй хоёр партинуудые нэгэдхэлгэ дүүрэбэ.

Газетэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhоор Бранденбург ба Саксониин провинцинүүдтэ СДПГ ба КПГ хоёрые нэгэдэмэл социалистическэ парти болгожо нэгэдхэбэ.

Галле городто ажалшадай митинг болоно, тэрээндэ 20 мянган хүн хабаадалсаба. КПГ-гэй окружной комитедэй нэгэдэхи секретарь Бернгард Кенен гэгшэ митинг нээжэ, Гамбургска судоверфиин хүдэлмэришэдэй баярай телеграмма уншаба. Тэрээн соогоо тэдэнэр Германиин баруун зоной хүдэлмэришэн ангиин нэгэдхэл hаяар бэелүүлэгдэхэ гэжэ найдуулна. Митинг дээрэ үгэ хэлэhэн Гамбург ба Ганноверын ажалшадай түлөөлэгшэд иимэл hаналые хэлэбэд. СДПГ-гэй центральна эмхидхэлэй комитедэй үмэнэhөө үгэ хэлэhэн Вальтер Ульбрихт «Рурска областьдо, Штутгартда ба Франкфуртда хүдэлмэришэдэй олониитын нэгэдхэ сагынь холо бэшэ» гэжэ найдаhанаа хэлэбэ.

Митингын hүүлээр тэрээндэ хабаадагшад тугууд ба плакадуудые барижа городой үйлсэнүүдээр ябаба.

Шверин городто Мекленбург—Померанидахи СДПГ ба КПГ-гэй 1.500 түлөөлэгшэд тус тустаа болоhон өөhэдынгөө конференцинүүд дээрэ СДПГ ба КПГ хоёрые социалистическэ нэгэдэмэл парти болгон ниилүүлхэ тухай шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар абаба. Конференци дээрэ үгэ хэлэhэн Гамбургын ажалшадай түлөөлэгшэ болбол антифашистска хүдэлмэришэдэй реакционернүүдтэ эсэргүү тэмсэлэй хүндэ байдал тухай тоотожо хэлэбэ. Ораторай хэлэhэнээр халаа тэдэнэр баруун зүгтэ өөhэдынгөө хүсэнүүдые үшөө ехээр бэхижүүлжэ байна. Үдэшэлэн Шверин городой ажалшадай олониитын митинг болобо, тэрээн дээрэ шэнэ партиин түлөөлэгшэ суглараншадта хэлэхэдээ Мекленбургда хүдэлмэришэдэй партинуудые нэгэдхэлгэ дүүрэhэн байна гэжэ мэдүүлбэ.

Саксониин федеральна газарай КПГ-гэй hүүлшын конференци апрелиин 6-да Дрезендэ болобо. 612 түлөөлэгшэ СДПГ-тэй шууд түргэн ниилэхэ тухай нэгэн дуугаар хэлэбэд. Тэрээнтэй нэгэн доро Дрезендэ СДПГ-эй конференци болобо, тэрэнэй 617 түлөөлэгшэд хүдэлмэришэдэй хоёр партиие ниилүүлхэ тухай резолюци абаба. Хүдэлмэришэдэй партинуудай хахад миллион тухай членүүдые түлөөлhэн бүгэдэ 1229 түлөөлэгшэд апрелиин 6-да нэгэдэмэл партиин нэгэдэхи конференцидэ суглараба. Түлөөлэгшэд болбол Саксониин федеральна газарта шэнэ социалистическэ нэгэдэмэл партиин эхи табижа нэгэдхэ тухай эсэсэй шиидхэбэри абаба.

Тэрэшэлэн социалистическэ нэгэдэмэл партиие байгуулха тухай Готоhоо мэдээсэнэ. Тэрэнэй hүүлээр апрелиин 6-да тус тустаа болоhон Тюрингиин газарай СДПГ ба КПГ-гэй конференцинүүд нэгэдхэ тухай шиидхэбэри абаба. Гото городой городской талмай дээрэ ехэ митинг болобо, тэрээн дээрэ Вильгельм Пик үгэ хэлэбэ.

Рейнскэ ба Рурска областьнуудай ажалшадай үмэнэhээ Оппенхейзер конференциие амаршалба. Тэрэ халаа «Нэгэдэмэл социалистическэ партиие баруун зүгтэ байгуулаагүй сагтаа бидэ амархагүйбди» гэжэ хэлэбэ.

Франкын делегаци Алжирта ерэбэ

ПАРИЖ, апрелиин 13. (ТАСС). Профессиональна союзуудай Оранска советэй бюллетень болбол 2.200 миллион франк сэнтэй американска армиин запас болохо элдэб материалнууд ба түхеэрэлгэнүүдые худалдажа абаха тухай хэлсээ хэхээр франкистска Испаниин делегаци Оранда (Алжир) ерэбэ гэжэ мэдээсэбэ. Оранска докернууд эдэ материалнуудые франкистска суднануудта ашаалхаhаа арсаба.

Франкистска Испаниин бюджет тухай американска агентство бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 14. (ТАСС). Оверсис Ньюс агентствын мэдээсэхэнь халаа, Франкын правительство болбол 1946 он соо полици ба зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ урдань байгаагүй ехэ мүнгэ — бюджедтэ ассигнованиин хахадhаа ехэ мүнгэ томилбо. Франкистска армиин бюджедтэ дайнай үе соо Улаан Армида эсэргүүсэжэ байлдаhан «сэнхир дивизидэ» зориулhан тухай 10.5 миллион песет ассигновани оруулагдаhан байна. Франкистска правительство болбол 1940 ондо арестовалагдаhан политическэ хаалтада байгшадай 90 процентынь сүлөөлэ гэжэ мэдүүлhэн байгаашье hаа, түрмэнүүдые бариха хэрэгтэ томилhон бюджедэй ассигнованинь тон багаханаар хаhагдаhан байна. Политическэ хүдэлөөнүүдые даража байха зорилготой «аюулгүйн организаци» болбол бюджедэй ёhоор ехэхэн мүнгэ абаха болоно.

Англиийска парламентын член Кокс үгэ хэлэбэ

ЛОНДОН, апрелиин 15. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулhанай ёhоор, Испанскэ республикын 15-дахи ойе тэмдэглэхын тула Лондондо эмхидхэгдэhэн митинг дээрэ гадаадын политическэ хэрэгүүдэй талаар лейбористска комитедэй түрүүлэгшэ, парламентын член Кокс болбол генерал Франкын элшэн сайдта «Лондонhоо зайлахые» дурадхаха хэрэгтэй байна гэжэ мэдүүлбэ.

США-да забастовконууд болоно

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 14. (ТАСС). Ажалай министерствын мэдээнэй ёhоор США-да февраль hара соо 460 забастовконууд регистрацилагдаhан ба тэрээндэ 1.430.000 хүдэлмэришэд хабаадалсаhан байна.

Юнайтед пресс агентствын мэдээсэхэнь халаа, гансал hүүлэй hара соо Смит-Конналиин хуулиин ёhоор hара болоод эхилхэ забастовконуудай тухай профсоюзуудай 830 мэдээнүүдые абаба гэнэ. Кампанинуудай коллективнэ хэлсээ үлүүлэн хэхэн ябадалтай дашарамдуулан мэдээсэлэй орохо ябадал олошорбо. Хэрбээ энэ кампаниин үе соо профсоюзууд хангагдаагүй hаань hара болоод байхада 900-hаа үлүү забастовконууд болохоор хүлеэгдэжэ байна.

Болохоо байгаа забастовконууд тухай мэдээсэлэй тоо үнгэрhэн жэлэй намайрайхиhаа ехээр олошоржо байна гэжэ ажалай министерствын түлөөлэгшэд мэдүүлнэд.

Индидэ үлэсхэлэн болобо

ДЕЛИ, апрелиин 14. (ТАСС). Үлэсхэлэнhээ болоно Бенгал Калькуттын, үйлсэнүүдээр хүнүүдэй ... ушарнуудые Индиин центральна ... гаргалтын суглаан хэлсэбэ. Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhоор мартын hүүлэй недели соо Калькуттын үйлсэнүүдээр үлэсхэлэнhөө болдожо үхэhэн 56 хүн олдоhон байна. Эдэ хүнүүд болбол хүдөө районуудhаа Калькуттада ерэhэн байха юм.

Оппозициин лидер Сарат Бос гэгшын мэдүүлhэнээр халаа үлэсхэлэнтэ дайралдажа эдихэ хоол бэдэржэ Калькуттада ерэжэ эхилhэн ябадал болбол тон хүндэ байдалые харуулна.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Апрелиин 11-эй үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 11. (ТАСС) Үглөөнэй заседани дээрэ эхилhэн сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннерhаа асуулта үргэлжэлхэhөө урда американска гэмнэлтын дурадхалаар гестапын чиновнигууд байhан үмөөрэлтын гэршэнэр Мильднер ба Хетль гэгшэдэй гэмнэлтын асуудалнуудта бэшэгээр үгэhэн мэдүүлгэнүүдые Трибунал дуулаба. Мельднер өөрынгөө мэдүүлгэнүүд соо концентрационно лагерьнуудта саазалалга ябуулха тухай приказууд аюулгүйн имперскэ управлениhээ гарадаг байгаа, эдэ приказуудай авторнуудай нэгэниинь Кальтенбруннер болоно, тэрэ халаа 1914 ондо концентрационно лагерьнуудта юу болоожо байhыень hайн мэдэhэн байна гэжэ мэдүүлнэ.

Американска гэмнэгшэ полковник Эмин гэгшын уншаhан, Мильднер ба Хетль гэгшэдэй бэшэгээр үгэhэн мэдүүлгэнүүд тушаа өөрынгөө үмөөрэгшын асуудалнуудта харюусахадаа, сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннер энэ бүхы хэрэгые Гиммлертэ тохожо, тэрээниие гэмнэhэнhээ шууд арсажа үргэлжэлүүлнэ.

Кальтенбруннер болбол плендэ абтаhан «командосые» буудажа алаха тушаа приказай байhан тухай сүүд дээрэ түрүүшынхеэ мэдэжэ байнаб, Данида еврейнүүдые мүрдэхэ тухай Гиммлерэй приказ болбол намайе. Кальтенбруннерые алгасажа эльгээhэн байна гэжэ хэтэрүү худалаар мэдүүлhэн байна.

Өөрынгөө гэмтэ ябадалай мүрые сэбэрлэжэ үргэлжэлүүлэн, сүүдлүүлэгшэ болбол тэрээндэ, аюулгүйн имперскэ управлениин начальнигта, ойролсоо 13 концентрационно лагерьнуудай Германида байhан тухай элитэ байгаа гэжэ батална.

Бүхы үдэшын заседаниин турша соо өөрынгөө үмөөрэгшэ Кауфманаар асуугдаhан Кальтенбруннер болбол өөрынгөө хэлэн бусад гэмтэ ябадалнуудаа арсажа үргэлжэлүүлбэ.

Сүүдлүүлэгшэ болбол гансал концлагерьнууд ба хюдалгын лагерьнууд тухай бэшэ, харин лагерьнуудта хүнүүдые олоорынь алаhан хүнүүдhээ айхабтар ехээр арсана. Тэрэ халаа еврейскэ арад зониие үгы хэхэ даалгабари абаhан гитлеровец-алуурша Эйхманиие мэдэхэгүй байhан шэнги байна. Тэрэ халаа тэдэнэй гэмтэ ябадалые сагаадхаха аргагүй, иимэ ябадалаараа бэе харуулhан өөрынгөө шууд туhалагшанарые «мэдэхэгүй» байна.

Сүүдлүүлэгшэ болбол баримтанууд ба документнүүдэй байhаар байтар 50 англиийска лётчигуудые алалгада ямараашье хабаадаагүйб гэжэ найдуулна. Зургаан недели үнгэрhэн хойнол энэ алалга тухай би мэдэhэн байгааб гэжэ батална. Эзэмдэгдэhэн зүүн зүгэй территоринуудта элирхэйлэгдэhэн бүхы «hэжэгтэ нюурнуудые» барижа абаад, концлагерьнуудта абаашаха гэжэ аюулгүйн полици ба аюулгүйн албые (Кальтенбруннерай эмхи зургаание) уялгалhан Гитлерэй приказтай танил бэшэ байгааб гэжэ хэлэхые оролдоhон тэрэнэй ябадал сүүдлүүлэгшын мэдүүлгын худал хуурмаг байhаниие үшөө эли болгоно. Энэ приказ тухай 1945 оной июньдэ Лондондо мэдээб гэжэ сүүдлүүлэгшэ түрүүн хэлэбэ. Зай соо хүнүүдэй анхаралтаар, Кальтенбруннер болбол приказууд тон олон байhан дээрэhээ тэрээнтэ өөртэнь адрестайшье ерэhэн приказуудыень уншаха арга-боломжогүй байгааб гэжэ элирүүлжэ эхилнэ.

Энээгээр Трибуналай үдэшын заседани дүүрэбэ.

Апрелиин 12-ой үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 12. (ТАСС) Трибуналай апрелиин 12-ой үглөөнэй заседани дээрэ үмөөрэгшэ Кауфман сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннерhаа асуулта хэжэ үргэлжэлүүлбэ.

Гэмнэлтын материалнуудые барижа, концлагерьнууд ба түрмэнүүдые сэбэрлэхэ гэhэн приказые гаргаhандаа тэрэ гэмнэгдэнэ гэжэ үмөөрэгшэ сүүдлүүлэгшэдэ hануулна. Иимэ приказуудые гаргаhанhаа Кальтенбруннер баhа арсажа, нютагта иимэрхүү хэмжээ-ябуулгануудые чиновнигууд тэрээнhээ, Кальтенбруннерhаа гадуур Гиммлерэй заабаряар ябуулдаг байгаа гэжэ батална.

Хаагдагшадые үмөөрэдэг байhан хүн шэнгеэр өөрыгөө харуулхые оролдожо, сүүдлүүлэгшэ халаа үмөөрэгшын туhаламжын асуудалда харюусан, Улаан хэрээhэнэй түлөөлэгшэ профессор Буркхардт гэгшэтэй барисаатай байhан тухайгаа тон утаар хөөрэжэ эхилнэ.

10 минутын забhарлалай hүүлдэ Кальтенбруннерhаа асуулта бусад үмөөрэгшэд хэжэ эхилнэ. Гестапын үмөөрэгшэ адвокат Меркель болбол өөрынгөө үмөөрэгдэгшэ организациин ажал-ябуулгын тодорхойнуудаар hонирхоно. Өөрынгөө харюунуудта Кальтенбруннер гестапые дотоодой аюулгүйн тулюур организаци шэнгеэр харуулна.

Трибуналай түрүүлэгшэ Лоуренсын дурадхалаар Кальтенбруннерhаа асуулта гэмнэгшэд хэжэ эхилбэ. Американска гэмнэлтын түлөөлэгшэ полковник Эмин микрофоной үмэнэ ошоно.

Кальтенбруннерай өөрынгөө бүхы зэрлиг ябадалнуудые элирхэйлhэн материалнуудые ямаршье баримтагүйгөөр буруушааhан дээрэhээ гэмнэгшэ халаа үшөө мүнөө болтор Трибуналда үзүүлэгдээгүй шэнэ документнүүдые харуулна. Тэндэнь аюулгүйн албын чиновнигууд байhан ба концентрационно лагерьнуудта хаагдаhан гэршэнэр олон тоото шуhата гэмтэ ябадалнуудта Кальтенбруннерай хүтэлбэрилхы үүргэтэй байhаниие дахин дахин арсашагүйгөөр гэршэлнэ.

Өөрынгөө гэмые гүйсэдөөр буруушааха гэhэн тактикаhаа арсангүйгөөр, Кальтенбруннер халаа гэршэнэрэй мэдүүлгэнүүд ба гэмнэлтын үзүүлhэн документнүүд үнэн байдалда тааранагүй гэхэ шэнгеэр мэдүүлнэ.

Маутхаузен гэжэ концлагериие СС-эй бусад чиновнигуудтай хамта нэгэтэ шүүмжэлээ hэн гүт гэжэ Кальтенбруннерhаа полковник Эмин асууна. Энэ асуудалда харюусахадаа энээниие буруушаажа, энэ райондо юрдөөл нэгэ дахин ябаа hэм, тиихэдээшье hандаргагдаhан шулууе хараха түлөө гэжэ Кальтенбруннер мэдүүлнэ.

Кальтенбруннерай урдахи стол дээрэ үшөө нэгэ документ—Маутхаузен гэжэ концлагерьта долоон жэл шахуу хаалтада байhан Альберт Тасенбахен гэгшын бэшэмэл мэдүүлгые табина. Энэ хаагдагша халаа гурбан жэлэй турша Маутхаузенска крематоридо хүдэлмэрилhэн ба галдахын түлөө үхэhэн хүнүүдэй бэенүүдые пеэшэдэ шэрэдэг байгаа. Хэдэн саг болоод лэ лагерьта ерэдэг ба крематори хаража үзэдэг Кальтенбруннерые ходо харагша hэн би гэжэ хаагдагшын мэдүүлгэдэ хэлэгдэнэ.

Гэмнэлтэ халаа Кальтенбруннерай нэтэрүүгээр баталан хэлэhэнэй худал хуурмаг байhаниие hэжэггүйгөөр элирхэйлhэн, тэрэнэй зэмсэг байhаниие тодорхойлhон олон тоото арсашагүй гэршэнэрэй мэдүүлгэнүүдтэй юм. Гэмнэгшын гүйлтаар Маутхаузен концлагерьта зургаан жэл шахуу байhан үшөө нэгэ хаагдагшын мэдүүлгэ сүүдлүүлэгшэдэ үзүүлэгдэнэ. Крематориин дэргэдэ хүдэлмэрилhэн гэршэ халаа 1942 ондо ба 1943 ондо Кальтенбруннерые лагерьта гурба дахин хараа hэмби гэжэ мэдүүлнэ. Нэгэ ерэхэдээ Кальтенбруннер газова камерада энеэhээр ороо бэн. Тиигээд хаагдагшадые байрануудhаа асаржа, «зээлэ айлшанда» лагерьта хэрэглэгдэдэг гурбан янзын саазалалга бултадаа харуулагдаhан байна: боожо алалга, шэлэ хүзүүрань буудалга ба газаар хорлолго. Энээнэй hүүлдэ үхэhэн хүнүүдэй бэенүүдые гэршэ шэрэжэ абаашаха ёhотой болоhон юм.

Тиигэбэшье Кальтенбруннер арсалгынгаа тактикые үргэлжэлүүлнэ.

Сүүдлүүлэгшэhээ гэмнэлтээр асуулта хэлгэ Трибуналай үдэшын заседани болтор хойшолуулагдаба.

Апрелиин 12-ой үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 12. (ТАСС). Трибуналай үдэшын заседани дээрэ үргэлжэлhэн асуултын үедэ сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннер болбол гэмнэгшын асуудалнуудта харюусан, тэрээндэ үзүүлэгдэhэн гэмнэлтын ямаршье арсашагүй документнүүдээр баримталагдаhан байбашье, урдынхидаа адляар тэдэниие баримтагүйгөөр буруушаажа үргэлжэлбэ. Маутхаузендахи концентрационно лагериин комендант байhан эсэсовец Пирейсын үгэhэн шэнэ мэдүүлгэ-документые гэмнэгшэ Эмин Трибуналда үзүүлнэ. Маутхаузенда 65 мянга шахуу хүн «наhа бараа» гэжэ энэ мэдүүлгэдэнь хэлэгдэнэ. Энэ «наhа баралгые хэдэг» эсэсовецүүдэй тоое Пирейс нэрлээ. Тэрэнэй тоо 5 мянга байhан юм. Маутхаузенда бүхы хаагдагшадые «усадхаха» гэжэ Гиммлерэй нэрэhээ Кальтенбруннер захирhан байна гэжэ Маутхаузенай комендант байhан Пирейсын мэдүүлгэдэ сэхэ хэлэгдэнэ. Хохирогшодые фабрикада асаржа, тэндэнь тэhэлжэ алаха гэжэ захирагдаhан байгаа.

Кальтенбруннерые Маутхаузенда хараа hэмди, тэрэ тэндэхи газова камера ба хаагдагшадые тэндэhээ хаядаг хабсагай тухай hайн мэдэхэ hэн гэhэн гэршэнэрэй мэдүүлгэнүүдые уншахада Кальтенбруннер уур сухалаа хүрэжэ, «дураа гутаhан» янза гаргана. Кальтенбруннер халаа эдэ бүгэдэ тухай hайнаар мэдэхэhээ байтагай, олоноор хоролон алаха ба буудан алаха тухай приказуудые өөрөө үгэдэг байгаа гэжэ Маутхаузенай комендант өөрынгөө мэдүүлгэ соо хэлэнэ.

Гэмнэгшэ: Маутхаузенда үдэрэй мянгаhаа үсөөн бэшэ хүнүүдые алажа байха тухай 1945 оной апрельдэ Маутхаузенай лагериин комендантда приказ үгэhэнөө та, сүүдлүүлэгшэ, hанана гүт?

Кальтенбруннер: Г-н гэмнэгшэ, би хэзээшье иимэ приказ гаргаагүйб.

Тиихэдэнь гэмнэгшэ болбол полковник Бехерэй иимэ мэдүүлгэ уншажа үгэнэ:

«1945 оной апрелиин 27-до би Маутхаузендахи лагерь ошоо hэм. Үдэртөө мянгаhаа үсөөн бэшэ хүнүүдые алажа байха приказ тэрээндэ Кальтенбруннер үгөө гэжэ лагериин комендант тон нюу саар намда мэдүүлээ hэн. Дээрэ дурсагдаhан факт үнэн юм. Энэ мэдүүлгые би өөрынгөө hайн дураар хээб. Энэ мэдүүлгэеэ би уншаад, гараа табяад, энээнээ өөрынгөө тангаригаар батална».

Гэмнэгшэ: Энэ зүб гү, сүүдлүүлэгшэ?

Кальтенбруннер: Зарьмань зүб, зарьмань буруу.

Уншагдаhан мэдүүлгэнүүдтэ юуниинь буруув гэжэ сэхэ заажа үгэхые сүүдлүүлэгшэhээ гэмнэгшын гүйхада, Кальтенбруннер сэхэ харюуhаа зайлажа, «Трибуналай сагые гамнаха» шухала гэжэ гэнтэ хэлэнэ.

Гэмнэгшэ: Сүүдлүүлэгшэ, энэ сүүд дээрэ «тусхай хандалга» гэhэн үгэ та олон дахин дуулаhан байна гүт?

Кальтенбруннер: Тиимэ.

Гэмнэгшэ: Энэ юун гэhэн удхатайб, та мэдэнэ гүт?

Кальтенбруннер: Энэ халаа сүүдээр бэшэ, харин Гитлерэй захиралтаар гаргагдадаг саазалха гэhэн шиидхэбэри байгаа ха гэжэ багсааха хэрэгтэй.

«Тусхай хандалга» тухайл дууладаг hэн би гэжэ сүүдлүүлэгшын мүнөөшье харюусахаар забдахада, гэмнэгшэ Эмин халаа Кальтенбруннер лэ «тусхай хандалга» тухай проект гаргаhан ба тэрээниие hайшаахые туйлаhан байна гэhэн гэршэнэрэй мэдүүлгэнүүдые уншажа үгэнэ. Сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннер «тусхай анхаралые» «сүүдгүйгөөр саазалалга» гэжэ өөрөө нэрлэhэн юм гэжэ мэдүүлгэнүүдтэнь хэлэгдэнэ. Энээн тушаа тайлбари үгэхэдөө, Кальтенбруннер халаа энэ терминиие юрдөөл «ёгто удхатайгаар» хэрэглээ hэн би гэжэ мэдүүлнэ. Тэрэнэй энэ мэдүүлгэ зал соо байгшадай дура гутаана.

«Кугель» («hомон») гэжэ үгөөр тэмдэглэгдэhэн хаагдагшадые буудан алаха тухай приказ Кальтенбруннер гаргаа гэhэн гэмнэлтые Кальтенбруннер мүн лэ баримтагүйгөөр буруушаана.

Венын бургомистрын ... шын бэшэhэн бэшэгые ... үзүүлнэ. Тэндэнь хамгаалал... нүүдтэ хэрэглэгдэхэ ёhотой ... рейнүүд Вена эльгээгдэ... тенбруннер мэдүүлhэн ... халаа ямаршье сагта үгы ... хүнүүд гэжэ ойлгохо ... ри хэжэ шадахагүй ... шууд үгы хэгдэхэ ёhотой ... шэг соонь хэлэгдэнэ.

Энэ бэшэгые бэшэhэн... шын арсахадань, тэрэнэй ... билгагай энэ документые ... нэ.

Варшавска геттын 400 ... дые үгы хэhэнэй түлөө ... гол зэмэтэй гэжэ харуул... кументнүүдые гэмнэгшэ ... харуулна.

Тиихэдэнь Кальтенбруннер ... документнүүдые бултыень ... тэрэнэй дайсадаар ... юумэ» гэжэ соносхоно. ... гэниинь тэрэнэй дүтын ... гаа. Кальтенбруннер өөрын... хэр СС-эй генерал Штруп ... hээшье эрид сэхээр сэгнэ... характеристикэ үгэhэн ... бруннер лэ варшавска ... хэхэ ябадалые эмхидхэ... Штрупын мэдүүлгые гэмн... үгэхэдэ сүүдлүүлэгшэ ... Штрупые «худалша» гэжэ ...

Союзна лётчигуудые үгы ... лётчигуудые арад зоной ... татадаг хүнүүдые концлаге... гээхэ гэжэ дурадхаhан Каль... өөрынь гар табилгатай ... шэ үзүүлээд, энэ приказда ... hэн гүт гэжэ Кальтенбрун... Сүүдлүүлэгшэ тон лэ утаа... эхилнэ. Трибуналай түрүү... ниие болюулжа, гэмнэгшын ... таха баатай болоно. Тиих... бруннер хамаг юумые өөрын... дээрэ хаяжа, өөрынь гар ... нэй заhаhан шэнгеэр хэлэ...

Кальтенбруннерhаа асуул... лай үдэшын заседани дүүрэ...

Апрелиин 13-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 13. (ТАСС). Мүнөөдэр Трибуналай үглөөнэй заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннерhаа асуултые американска гэмнэлтын түлөөлэгшэ полковник Эмин хэжэ үргэлжэлүүлбэ.

Гэршэ Мельднерэй мэдүүлгын ёhоор гитлеровскэ аюулгүйн полициин органууд «Командосой» членүүдые үгы хэхэ ёhотой байгаа. Кальтенбруннер халаа тэрээниие гэмнэhэниие буруушаажа үргэлжэлүүлhээр, эдэ приказууд тухай юушье мэдэхэгүй шэнгеэр мэдүүлнэ. Сүүдлүүлэгшын худалаар хэлэhэниие элирхэйлэн гэмнэгшэ болбол тэрэ доро Кальтенбруннерай өөрынь гар табилгатай «Командос» бүлэгые үгы хэхэ тухай приказые үзүүлнэ.

Кальтенбруннерта хандан гэмнэгшэ иигэжэ хэлэнэ: Советскэ Союзай территори дээрэ «Аюулгүй полициин бүлэгэй ба СД-гэй хэhэн хүдэлмэри тухай юушье мэдэнэгүйб гэжэ та мэдүүлээ hэн та»

Кальтенбруннер тиимэ гэжэ харюусана.

Гэршэ: Та энээниие зүб гэжэ баталжа үргэлжэлhөөр гүт!

Гэмнэгшэ: Имперскэ аюулгүйн главна управлениин начальнигай тушаалда танай ороhон хойно эдэ бүлэгүүд Советскэ Союзай территори дээрэ еврейнүүдые хюдалаг hэн гү, хэлыт?

Сүүдлүүлэгшэ: 1944 оной ноябрьда Гитлерэй Гиммлертэй хөөрэлдөөнhөө энэ намда элитэ болоо hэн.

Энээнэй hүүлдэ сүүдтэ бүри hаяхан Венэhээ асарагдаhан ба тэндэ Кальтенбруннерай өөрынь архивhаа абтаhан, тэрээниие элирхэйлhэн хэдэн документнүүдые гэмнэгшэ Трибуналда ба сүүдлүүлэгшэдэ үзүүлнэ.

Полковник Эминэй hүүлээр сүүдлүүлэгшэhээ асуулта советскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ нүхэр Смирнов хэжэ эхилнэ. Тэрэ халаа Франкын дневникhээ зарим баримтануудые сүүдлүүлэгшэдэ уншажа үгэнэ. Тэндэнь сэрэгэй ажаүйлэдбэридэ байhан еврейнүүдые мүнөөгөөр үгы хэгүй бэлэй, юуб гэхэдэ, тэдэнэр үшөө хүдэлмэришэ хүсэн болоно гэжэ Польшодохи гитлеровскэ аюулгүйн полициин ба СД-гэй начальник Крюгер Гиммлерэй урда гүйлтэ хэхыень Бал... гүйhан байна гэжэ заагда...

Сэхэ харюу үгэхые гэмн... рүүлэгшын хэдэн дахин ... дүүлэгшэ иигэжэ мэдүүлнэ...

«Крюгер энээн тухай ... байжа болохо. Тэд ябаа... начальникhаа гүйhан ... юм».

Ондоо ямаршье хэрэг ... хэдэн дахин мэдүүлhэн ... гэмнэгшэ үргэлжэлүүлнэ. ... галтын үедэ Голосуудые ... хын түлөө Риббентропhоо ... тумануудые абаhанаа та ... «информациин хүдэлмэри» ... hэн гүт гэжэ гэмнэгшэ асуу...

Риббентропhоо мүнгэ ... юундэб гэхэдэ «өөрынгөө ... хангаха хүсэд зөөритэй ... тенбруннер мэдүүлнэ.

Тиихэдэ гэмнэгшэ гадаадын ... министр Риббентропто ... бэшэhэн үнэн бэшэгынь ... нэ. Тэндэнь иигэжэ хэлэгд... тада шиидхэхээр нүлөөлхын ... ранай голосуудые худалдажа ... рэгтэ 400 мянган тумануу... рэгтэй ба бүхы Иранда ... ган туманууд шухала ... Нэгэ миллион тумануудые ... гүүдэй министерствоhээ аба... гээшэ гү, намда мэдүүлэ... Энэ мүнгэ тиишэ самолёто... нүүдтэй эльгээхэдэ болохо ... бэеэ үгэнги обергруппенфю... бруннер».

Энээндэ харюусахадаа ... тэй байхын тула» ... болооб гэжэ сүүдлүүлэгшэ ...

Сүүдлүүлэгшын мэдүүл... дуулажа, гэмнэгшэ асууна... мент доро танай гар табил... сэхэ хэлэгты». Кальтенбр... бэшэгэй текстые hайнаар ... раад, иигэжэ мэдэрнэ: «Т... ниин гар табилга байна».

Үглөөнэй заседаниин hүүл... сүүдлүүлэгшэ Риббентроп... тушаа документнүүдые үзэ... үмөөрэгшэ Тома гэгшын ... үзэбэ.

Англида 16 научна хүдэлмэрилэгшэд тушаалhаа арсаба

ЛОНДОН, апрелиин 15. (ТАСС). Үсэгэлдэр бүхы газетэнүүд реактивна бэдэрэлгэнүүдые хэхэ тушаа хүдэлмэрилдэг 16 научна хүдэлмэрилэгшэдэй тушаалhаа арсаhан тухай мэдээсэбэ. «Санди экспресс» гэжэ газетын дамжуулhанай ёhоор, инженернүүдэй нэгэн иигэжэ мэдүүлбэ: «Ажаүйлэдбэриин зарим нэгэн дээдэ тушаалтанай өөртөө хэрэгтэй юумые манhаа абаад, hүүлэнь маниие хаяжархиха гэжэ шиидэhэниинь элитэ. Дайн сэрэгэй үедэ бидэнэр томо капиталда ехэхэн туhатайгаар хүдэлмэрилөөбди гэжэ би тоолоноб. Дайнай үеэ ... мэрилhэн фирмэнүүдтэе ... дээгүйбди, энэ бидэндэ ... туhатай байгаа hэн. Тээд ... нүүд манай материалнууды... даха аргатай болоо hэн, ... абажа шадаашье, тиигэhэ... нэртэ хэрэггүй болошообди...

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ...

АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности —7-89. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). объявлений 2-61 (2 зв.).

Н—00591.

Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.